

PUBLICAT AL CELSONA 882, 4-7-2014.

L'ANY 1878 COMENÇÀ LA HISTÒRIA DELS CLARETIANS A SOLSONA.

“Solsona i els Claretians és ben bé una història d'amor compartit, una història d'intercanvi d'amor. Solsona ha donat molt i molt als Claretians, i els Claretians -permeteu-me que us ho digui- s'han també sacrificat molt i molt pels solsonins.”

(P. Manuel Ramírez i Parés, cmf, fragment llibret “Solsona i els Claretians” (Aj. de Solsona, any 1994)).

Benvolguts lectors del Celsona, la història esmentada pel P. Ramírez començà l'any 1878. Any en què a Solsona la indústria principal continuava essent la fabricació de ganivets, la ciutat **no arribava als 3.000 habitants** (al cens de 1877 constava que n'hi havia 2.360) i en presidiren l'ajuntament **dos alcaldes**: Joan Corominas Montanyà fins al dia 25 d'abril, i Francesc Bartrina Arisó d'es d'aquest dia.

De fet, aquell any els solsonins també tingueren **dos Papes**: Pius IX fins al dia 7 de febrer, i Lleó XIII des d'aquest dia.

En canvi, sols tingueren **un rei**, el Rei Alfons XII, però potser en parlaren qui-sap-lo perquè es casà amb la seva cosina Maria de las Mercedes de Orleáns el dia 23 de gener a la basílica de Nuestra Señora de Atocha (Madrid) i tan sols cinc mesos després enviudà.

El dia de la boda, un periòdic de l'època descrigué **la núvia** de 17 anys d'edat amb aquestes paraules “la resplandeciente **María de las Mercedes** en su vestido blanco cuajado de perlas y brillantes”. Però la que fou reina consort més jove d'Espanya morí, a causa del tifus, al Palau Reial de Madrid dos dies després de complir 18 anys, no podent ser enterrada al panteó reial perquè era reservat únicament a les reines que tinguessin descendència.

L'any 1878 Solsona **no tenia electricitat** i no la començaria a gaudir fins l'any 1896, però els solsonins es degueren alegrar de debò en saber que s'havia **aprovat la construcció** del tram que els faltava de la **carretera de Manresa**. Poc es devien pensar que uns anys després se n'haurien de queixar així al periòdic LA VERDAD (5-11-1918): “La carretera de Manresa se halla en tan malas condiciones que tuvo que suspender el servicio de automóviles por unos días, a consecuencia de las lluvias que antes nos hemos referido, y por más que han podido reanudar el servicio, quedará de nuevo impedida su circulación el primer día que sobrevenga la menor humedad (...)”.

Potser alguns solsonins no s'assabentaren que a Barcelona es presentà el **fonògraf**, un artefacte que permetia enregistrar el so i després escoltar-lo. Inventat per Thomas Alva Edison, el fonògraf fou patentat aquell mateix any 1878.

El que sí devien saber tots els habitants de Solsona era que el bisbat seguia lluitant per no desaparèixer després de la supressió oficial, ordenada pel concordat de 1851. El vicari capítular que l'any 1878, i des del 1864, **regia la diòcesi vacant era el Dr. Pere Jaume Segarra** que segons diu al recull d'articles escrits per mossèn Enric Bartrina Coromina -50 homenots solsonins- “Va fer servir la influència del pare Claret a Madrid i va aprofitar la visita de la reina Isabel II a Barcelona, per demanar-li la conservació d'aquesta seu episcopal. També anà a Roma a buscar la intersecció del papa Pius IX. Quan estava a punt d'obtenir-se l'objectiu, va esclatar la revolució de 1868, dita la Gloriosa, i es perderen tots els esforços fets. Va morir el 4 de gener de 1881, després d'haver governat la diòcesi durant disset anys”.

Malgrat les greus dificultats que patia el bisbat, però, Solsona seguia comptant amb el **Seminari Conciliar** que havia obert el primer curs acadèmic l'any 1846, sota la invocació de la Immaculada i sant Ramon. Estava ubicat a l'edifici de l'antic convent -suprimit i abandonat l'any 1835- dels PP. Dominics (actual seu del Consell Comarcal).

Un altre **convent solsoní** suprimit i abandonat a causa de l'exclaustració de 1835 era el dels **Caputxins** (casa, església i hort,) però el dia **11 d'agost de 1878** els Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria (coneguts també com a **Claretians**, per haver-los fundat sant Antoni M. Claret, teixidor, sacerdot, bisbe, escriptor i predicador popular) li tornaren a donar vida, gràcies al fet que el bisbat n'havia reparat els desperfectes causats per l'abandó i alguns robatoris. Els l'havia cedit el vicari capitular Dr. Pere Jaume Segarra per a dedicar-lo a centre de predicacions pel bisbat solsoní i casa d'Exercicis Espirituals per a clergues i laics.

I vet aquí el **començament** dels 103 anys (1887-1981) **d'història** de l'orde religiosa dels **Claretians** a la casa missió del capdamunt del **passeig dels Caputxins** de Solsona (**actual passeig de Sant Antoni M. Claret**).

Claretians i solsonins l'anirien teixint dia rere dia i deixo per a més endavant donar una ullada a petites històries d'aquesta llarga història que potser us plauran conèixer i/o recordar. Avui, us dic adéu-siau amb versos del **poema -La Balanguera-** escrit pel poeta **Joan Alcover Maspons** (1854-1926) que, l'any 1878, guanyà un premi extraordinari als Jocs Florals de Barcelona pel poema La Creu.

**“Girant la ullada cap enrera
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
*La Balanguera fila, fila,
la Balanguera filarà.*”**

Montserrat Riu Mas

L'any 1878 començà la història dels Claretians a Solsona

Antiga casa missió dels claretians a Solsona i església del Cor de Maria. Foto, llibre Petjades Claretianes Pel Solsonès, juliol 2005

"Solsona i els Claretians és ben bé una història d'amor compartit, una història d'intercanvi d'amor. Solsona ha donat molt i molt als Claretians, i els Claretians -permeteu-me que us ho digui- s'han també sacrificat molt i molt pels solsonins."

(P. Manuel Ramírez i Parés, cmf, fragment llibret "Solsona i els Claretians" (Aj. de Solsona, any 1994)).

Benvolguts lectors del Celsona, la història esmentada pel P. Ramírez començà l'any 1878. Any en què a Solsona la indústria principal continuava essent la fabricació de ganivets, la ciutat **no arribava als 3.000 habitants** (al cens de 1877 constava que n'hi havia 2.360) i en presidiren l'ajuntament **dos alcaldes**: Joan Corominas Montanyà fins al dia 25 d'abril, i Francesc Bartrina Arisó des d'aquest dia.

De fet, aquell any els solsonins també tingueren **dos Papes**: Pius IX fins al dia 7 de febrer, i Lleó XIII des d'aquest dia.

Papa Pius IX (18-6-1845/7-2-1878).

Papa Lleó XIII (10-2-1878/20-7-1903).

En canvi, sols tingueren **un rei**, el Rei Alfons XII, però potser en parlaren qui-sap-lo perquè es casà amb la seva cosina Maria de las Mercedes de Orléans el dia 23 de gener a la basílica de Nuestra Señora de Atocha (Madrid) i tan sols cinc mesos després enviudà.

Boda de Alfonso XII i Maria de las Mercedes de Orléans (23-1-1878).

Si desitgeu alguna fotografia de les que surten publicades, us les podem enviar per correu electrònic

El dia de la boda, un periòdic de l'època descrigué la núvia de 17 anys d'edat amb aquestes paraules "la resplandeciente María de las Mercedes en su vestido blanco cuajado de perlas y brillantes". Però la que fou reina consort més jove d'Espanya morí, a causa del tifus, al Palau Reial de Madrid dos dies després de complir 18 anys, no podent ser enterrada al panteó reial perquè era reservat únicament a les reines que tinguessin descendència.

L'any 1878 Solsona no tenia electricitat i no la començaria a gaudir fins l'any 1896, però els solsonins es degueren alegrar de debò en saber que s'havia aprovat la construcció del tram que els faltava de la **carretera de Manresa**. Poc es devien pensar que uns anys després se n'haurien de queixar així al periòdic LA VERDAD (5-11-1918): "La carretera de Manresa se halla en tan malas condiciones que tuvo que suspender el servicio de automóviles por unos días, a consecuencia de las lluvias que antes nos hemos referido, y por más que han podido reanudar el servicio, quedará de nuevo impedida su circulación el primer día que sobrevenga la menor humedad (...)".

Potser alguns solsonins no s'assabentaren que a Barcelona es presentà el fonògraf, un artefacte que permetia enregistrar el so i després escoltar-lo. Inventat per Thomas Alva Edison, el **fonògraf** fou patentat aquell mateix any 1878.

El que sí devien saber tots els habitants de Solsona era que el bisbat seguia lluitant per no desaparèixer després de la supressió oficial, ordenada pel concordat de 1851. El vicari capítular que l'any 1878, i des del 1864, **regia la diòcesi vacant era el Dr. Pere Jaume Segarra** que segons diu al recull d'articles escrits per mossèn Enric Bartrina Coromina -50 *homenots solsonins*- "Va fer servir la influència del pare Claret a Madrid i va aprofitar la visita de la reina Isabel II a Barcelona, per demanar-li la conservació d'aquesta seu episcopal. També anà a Roma a buscar la intersecció del papa Pius IX. Quan estava a punt d'obtenir-se l'objectiu, va esclatar la revolució de 1868, dita la Gloriosa, i es perderen tots els esforços fets. Va morir el 4 de gener de 1881, després d'haver governat la diòcesi durant disset anys".

Malgrat les greus dificultats que patia el bisbat, però, Solsona seguia comptant amb el **Seminari Conciliar** que havia obert el primer curs acadèmic l'any 1846, sota la invocació de la Immaculada i sant Ramon. Estava ubicat a l'edifici de l'antic convent -suprimit i abandonat l'any 1835- dels PP. Dominics (actual seu del Consell Comarcal).

"Prima donna" cantant al receptor del fonògraf de T. A. Edison " LA ILUSTRACION ESPAÑOLA Y AMERICANA, 15-5-1878, n. XVIII, pàg. 305".

Imatge de Tomàs A. Edison il·lustrant l'article "L'inventor del Fonògrafo", publicat a La Campana de Gràcia, núm. 475 (15 de setembre 1878).

Un altre **convent solsoní** suprimit i abandonat a causa de l'exclaustració de 1835 era el dels **Caputxins** (casa, església i hort,) però el dia **11 d'agost de 1878** els Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria (coneguts també com a **Claretians**, per haver-los fundat sant Antoni M. Claret, teixidor, sacerdot, bisbe, escriptor i predicador popular) li tornaren a donar vida, gràcies al fet que el bisbat n'havia reparat els desperfectes causats per l'abandó i alguns robatoris. Els l'havia cedit el vicari capítular Dr. Pere Jaume Segarra per a dedicar-lo a centre de predicacions pel bisbat solsoní i casa d'Exercicis Espirituals per a clergues i laics.

I vet aquí el **començament** dels 103 anys (1887-1981) d'**història** de l'orde religiosa dels **Claretians** a la casa missió del capdamunt del **passeig dels Caputxins** de Solsona (**actual passeig de Sant Antoni M. Claret**).

Claretians i solsonins l'anirien teixint dia rere dia i deixo per a més endavant donar una ullada a petites històries d'aquesta llarga història que potser us plauran conèixer i/o recordar. Avui, us dic adéu-siau amb versos del **poema -La Balanguera-** escrit pel poeta **Joan Alcover Maspons** (1854-1926) que, l'any 1878, guanyà un premi extraordinari als Jocs Florals de Barcelona pel poema La Creu.

"Girant la ullada cap enrera
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
La Balanguera fila, fila,
la Balanguera filerà."

PUBLICAT AL CELSONA 890, 29-8-2014.

UNA ULLADA A CENT ANYS ENRERE (Claretians, Festa Major...)

**“Fa una lluna clara i una nit serena,
jo m’estic a la plaça de St. Joan;
damunt les finestres cau la lluna plena,
cau damunt la pica que la fa brillant.”**

(Versos del poema Record de Solsona, escrit per Josep M. de Sagarra, l’any 1914)

Benvolguts lectors del Celsona, la segona part del reportatge dedicat als Claretians (1a, Celsona núm. 882) ens portarà cent anys endarrere -1914-, per la qual cosa l’he començat amb versos que aquell any el poeta Josep M. de Sagarra escrigué en la seva breu estada a Solsona, durant la qual hi ha qui diu que s’hostatjà a la fonda cal Bodegó (plaça de St. Joan), i hi ha qui diu que ho féu a la casa del Dr. Falp, (a l’altre costat d’aquesta plaça).

Però si, el mes de març de 1914, Josep M. de Sagarra dedicà aquest bonic poema a la **plaça i la font de Sant Joan**, el mes de novembre el quizenari solsoní “LACETÀNIA” en publicà les **queixes següents**: “Els veïns de la placa de Sant Joan se queixen de la **molta brutícia de la font i de tota la plaça en general**. Les verdures que com és manat deurien rentar-se a la pica, han de fer-ho en l’altra font, puig en aquella s’hi renta roba bruta i altres coses per l’estil. La brutícia que hi ha estacionada és tanta, que els veïns de dita plaça han hagut, més d’una vegada, de netejar-la, per sobreixir l’aigua per damunt la pica, a causa d’estar tapada la reixeta del desaigüe (...).”

Un seguit de queixes que arribaren a bon port, perquè el mes de desembre el quizenari esmentat donà les gràcies al senyor batlle per haver atès els precés sobre la neteja de la plaça suposant que “tan bon servei s’efectuarà cada setmana però sense descuidar-se de treure la brutícia de la font, con feren l’altre dia”.

Quant al “Quizenari independent d’avisos i notícies -LACETANIA- esmentaré que **sortí a la llum el dia 22 de febrer d’aquell any 1914** i al Déu vos guard del número 1 es pot llegir, entre altres coses: “seràn admeses totes les opinions, sien de qui sien, mentres se observi en elles correcció, prudència i respecte a les dels demés, i no ofenguin la moral i bones costums de nostra Ciutat”. “(...) Hem determinat escriure’l en català perquè és la llengua que aquí tothom parla i judicarien ridícol ferho d’altra manera, ja que seria afavorir un frare contra tot el convent (...)”.

Poc es devien pensar el seus redactors que a partir del dia 28 de juliol hi podrien donar notícies de la guerra més gran que havia conegut la història: **LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL** (28-7-1914 / 11-11-1918).

És clar que potser tampoc devien pensar que a partir del dia 4 d’abril en podrien donar de la institució activa que agruparia les quatre diputacions catalanes -Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona-: **LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA** (6-4-1914 / 20-3-1925), el primer president de la qual fou Enric Prat de la Riba.

Devien suposar, potser, que hi parlarien de la **inauguració de la Carretera de Solsona a Bassella** i efectivament així fou puix, el dia 25 d’abril, el cronista hi explicà “Dia 23. Amb un sol espléndit i un dia verament primaveral va efectuar-se en aquesta Ciutat, la benedició de la carretera de Manresa a Bassella(...) **als camps de’n Galtanegre**, lloc on havia de celebrar-se la cerimònia. Els cotxes invadien el tros de carretera que passa per a dits camps i arreu on girava la vista sols veia caps i més caps de fusells dels pundonorosos individus del Sometén, tot Solsona en massa i un bell estol de noies que constituïen, entre aquella munió de gent, una nota de poesia, puix fins els establiments de comers havien tencades ses portes(...) Els forts picaments de mans se barreijaven amb els crits de **¡Visca Catalunya i ¡Visca la Mancomunitat Catalana!**(...)”.

Sí que devien estar ben segurs els redactors del LACETANIA que hi parlarien, però, dels estimats **Missioners Fills del Cor de Maria**, presents a Solsona des del dia 11 d'agost de 1878. I, de fet, ben aviat, el dia 7 de juny, ho farien amb motiu de la solemne festa de **benedicció i entronització de la nova imatge del Cor de Maria en un altar nou**. Imatge que havia estat fabricada pels tallers Rius i adquirida per subscripció popular. El dia 7 de juny, doncs, hi publicaren: “Dijous va començar en la **Casa-Missió d'aquesta Ciutat** un solemne Triduo per a festejar la solemne **benedicció i estrena d'una imatge del Puríssim Cor de Maria**. Feu la benedicció l'Il·lm. Sr. Bisbe, predicant durant tres dies el qui fou Superior d'aquesta residència, el R.P. Mariano Costa. El diumenge, dia 7, hi haurà solemne comunió que distribuirà l'Il·lm Sr. Bisbe. A la tarda solemne processó en que serà pasejada, en artística carroça-automovil, l'Imatge del Puríssim Cor. Durant aquests dies l'iglesia dels Missioners era petita per a poguer dar cabuda a la multitud de fidels que hi assistiren”.

També, el dia 10 d'octubre, els redactors hi ben explicaren que a l'**església parroquial de St. Salvador de Bric** “tingué lloc durant els dies 25, 26, i 27 de setembre prop-passat, un solemne Triduo amb motiu de la **col·locació en un altar, d'una bellíssima imatge del Puríssim Cor de Maria** (...) Contribuí al major lluïment de les festes l'organista de la Catedral Mn. Francisco Bartrina qui acompanyà, amb l'armonium, els cants i motets executats durant els indicats dies. Satisfet pot estar el Rnt. Ramón Boté, rector de dita parroquia, pel resultat de les explicades festes (...)”.

Recordaré que, de l'**any 1913 a l'any 1919, el bisbe administrador apostòlic de Solsona fou** Francesc Vidal i Barraquer. Així mateix, que durant els actes religiosos celebrats pels Claretians se solia cantar, amb la tonada de “l'Ave, Ave, Ave Maria”, la cançó “**Al Cor de Maria**”:

**“Del Cor de Maria/les glòries cantem,
avui a la terra/demà dalt del cel.
(...) Oh Cor de Maria!/sieu nostre estel:
estel de la glòria,/guieu-nos al cel.”**

I dit tot això, i **desitjant-vos una BONA FESTA MAJOR DE SOLSONA**, comentaré una mica la Festa Major que s'hi celebrà el **llunyà any 1914**, just **ara fa cent anys**:

*A l'acta de la sessió de l'Ajuntament de Solsona del dia 15 d'agost, presidida per l'alcalde Ramon Boix Vicens, s'autoritza instal·lar pels dies de la Festa Major “**un tiro de pichon** en la plaza del Campo y recinto del Convento de las M.M. Monjas de la Enseñanza”. També, s'autoritza a Ramon Planas “para levantar un **entoldado para baile** (...) en la citada plaza del Campo”.

*El LACETANIA del dia 26 d'agost que, a la primera plana anunciava la **mort del Papa Pius X**, informà que “El “Butlletí de la Província publica una **circular de Secretaria del Govern Civil** que, en vista de la paralizació de industries per la guerra Europea, **prohibeix** que'ls crèdits que'ls Municipis consignen en llur presupost per a **esmerçar-los en festejos i gastos extraordinaris o imprevistos, siguin empleats per a donar ocupació als mancats de treball** en el terme municipal”. Així mateix, posà en coneixement que “per als dies de la festa major, 6, 7, 8 i 9 del pròxim setembre ha sigut contractada una companyia de zarzuela d'un dels principals teatres de la capital”.

*Al LACETANIA del dia 12 de setembre, que a la primera plana anunciava que el dia 4 havia estat **elegit el nou Papa Benet XV**, els solsonins pogueren llegir a la crònica de la passada **Festa Major**: “**Trista ha resultat enguany**. La supresió, per part del ajuntament i Administració de Ntra. Sra. Del Claustre, de focs artificials, músiques, tronades, gegants i demás tradicions, ha donat un aspecte trist nostra ciutat i ha fet que'l comers se'n resentís de debò (...) **Sense'ls tradicionals gegants i focs artificials, la nostra festa major és morta**. L'immensa generació que del vinyet i pobles comarcans acudeix a la vigilia a presenciar l'encenament del castell de focs, és la nota més típica i lo que dona més vida i animació a nostra ciutat(...) La numerosa concurrència de forasters que durant aquests dies han vingut a nostra ciutat, ha fet que'ls espectacles públics se veguessin forsa concorreguts. El Centre de Cultura Popular, ha donat

Montserrat Riu Mas - Solsona i els Claretians
Recopilació d'articles publicats al CELSONA

variades sessions de cinema i teatre. Els balls de l'envelat han estat concorridíssims(...) En el Café Suiç actuava una Companyia de Zarzuela (...) Les funcions religioses foren, com cada any, lluïdíssimes (...) La professó se vegé poc concorreguda degut al temps plujós que feu durant tota la tarda (...).”

Firmat amb el pseudònim -Drapaire-, **un poema** publicat en aquell mateix LACETANIA parlà així de la **Festa Major de l'any 1914:**

**“Els vells gegants tots ploren/cor-presos i migrats
qu’enguany el Municipi/els ha tingut tancats;
i plora la quitxalla/i ploren fins els grans,
que tot Solsona enyora/la vista dels gegants;
(...) No hem vist drac ni mulassa, gegants ni autoritat,
que dintre’l Municipi/diu que no hi ha caudals
per exhibir les besties/dels nostres concejals.”**

Montserrat Riu Mas

UNA ULLADA A CENT ANYS ENRERE (Claretians, Festa Major...)

Plaça de St. Joan. Cal Bodegó, 1a casa costat esquerre; cal Falp, 1a casa costat dret (foto, Internet)

**"Fa una lluna clara i una nit serena,
jo m'estic a la plaça de St. Joan;
damunt les finestres cau la lluna plena,
cau damunt la pica que la fa brillant."**

(Versos del poema Record de Solsona,
escrit per Josep M. de Sagarra, l'any 1914)

Benvolguts lectors del Celsona, la segona part del reportatge dedicat als Claretians (1a, Celsona núm. 882) ens portarà cent anys endarrere -1914-, per la qual cosa l'he començat amb versos que aquell any el poeta Josep M. de Sagarra escrigué en la seva breu estada a Solsona, durant la qual hi ha qui diu que s'hostatjà a la fonda cal Bodegó (plaça de St. Joan), i hi ha qui diu que ho féu a la casa del Dr. Falp, a l'altre costat d'aquesta plaça).

Però si, el mes de març de 1914, Josep M. de Sagarra dedicà aquest bonic poema a la plaça i la font de Sant Joan, el mes de novembre el quizenari solsoní "LACETÀNIA" en publicà les queixes següents: "Els veïns de la plaça de Sant Joan se queixen de la molta brutícia de la font i de tota la plaça en general. Les verdures que com és manat deuriem rentar-se a la pica, han de fer-ho en l'altra font, puig en aquella s'hi renta roba bruta i altres coses per l'estil. La brutícia que hi ha estacionada és tanta, que els veïns de dita plaça han hagut, més d'una vegada, de netejar-la, per sobreixir l'aigua per damunt la pica, a causa d'estar tapada la reixeta del desaigüe(...)"

Any I. Solsona 22 de febrer de 1914. Núm. 1.

Capçalera del LACETÀNIA núm. 1, any 1914 (ACS)

Un seguit de queixes que arribaren a bon port, perquè el mes de desembre el quizenari esmentat donà les gràcies al senyor batlle per haver atès els precés sobre la neteja de la plaça suposant que "tan bon servei s'efectuarà cada setmana però sense descuidar-se de treure la brutícia de la font, con feren l'altre dia".

Quant al Quizenari independent d'avisos i notícies -LACETÀNIA-, esmentaré que sortí a la llum el dia 22 de febrer d'aquell any 1914 i al Déu vos guard del número 1 es pot llegir, entre altres coses: "seràn admeses totes les opinions, sien de qui sien, mentres se observi en elles correcció, prudència i respecte a les dels demés, i no ofenguin la moral

i bones costums de nostra Ciutat": "(...)Hem determinat escriure'l en català perquè és la llengua que aquí tothom parla i judicarien ridícol ferho d'altra manera, ja que seria afavorir un frare contra tot el convent(...)".

Poc es devien pensar els seus redactors que a partir del dia 28 de juliol hi podrien donar notícies de la guerra més gran que havia conegut la història: **LA PRIMERA GUERRA MUNDIAL** (28-7-1914 / 11-11-1918).

És clar que potser tampoc no devien pensar que a partir del dia 4 d'abril en podrien donar de la institució activa que agruparia les quatre diputacions catalanes - Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona-: **LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA** (6-4-1914 / 20-3-1925), el primer president de la qual fou Enric Prat de la Riba.

Devien suposar, potser, que hi parlarien de la **inauguració de la Carretera de Solsona a Bassella** i efectivament així fou puix, el dia 25 d'abril, el cronista hi explicà "Dia 23. Amb un sol esplèndid i un dia verament primaveral va efectuar-se en aquesta Ciutat, la benedicció de la carretera de Manresa a Bassella(...) **als camps de'n Galtanegre**, lloc on havia de celebrar-se la cerimònia. Els cotxes invadien el tros de carretera que passa per a dits camps i arreu on girava la vista sols veia caps i més caps de fusells dels pundonorosos individus del Sometén, tot Solsona en massa i un bell estol

Els Teutons de la Guerra

Els Teutons de la Pau

Foto parcial de la portada del setmanari -La Campana de Gracia-, del dia 26-9-1914 (arxiu: M. Riu Mas)

de noies que constituïen, entre aquella munió de gent, una nota de poesia, puix fins els establiments de comers havien tencades ses portes(...) Els forts picaments de mans

Inauguració de la carretera de Bassella a Solsona, any 1914 (foto. ACS)

Assemblea de les Diputacions Catalanes 9-1-1914, presidida per Enric Prat de la Riba, on s'aprovà l'Estatut de la Mancomunitat de Catalunya (foto, G. Enciclopèdia C.)

se barrejaven amb els crits de **¡Visca Catalunya i ¡Visca la Mancomunitat Catalana!...**"

Sí que devien estar ben segurs els redactors del LACETANIA que hi parlarien, però, dels estimats **Missioners Fills del Cor de Maria**, presents a Solsona des del dia 11 d'agost de 1878. I, de fet, ben aviat, el dia 7 de juny, ho farien amb motiu de la solemne festa de **benedicció i entronització de la nova imatge del Cor de Maria en un altar nou**. Imatge que havia estat fabricada pels tallers Rius i adquirida per subscripció popular. El dia 7 de juny, doncs, hi publicaren: "Dijous va començar en la **Casa-Missió d'aquesta Ciutat** un solemne Triduo per a festejar la solemne **benedicció i estrena d'una imatge del Puríssim Cor de Maria**. Feu la benedicció l'Il·lm. Sr. Bisbe, predicant durant tres dies el qui fou Superior d'aquesta residència, el R.P. Mariano Costa. El diumenge, dia 7, hi haurà solemne comunió que distribuirà l'Il·lm Sr. Bisbe. A la tarda solemne processó en que serà pasejada, en artística carroça-automovil, l'imatge del Puríssim Cor. Durant aquests dies l'iglesia dels Missioners era petita per a poguer dar cabuda a la multitud de fidels que hi assistiren".

Imatge del Sagrat Cor de Maria que presidia l'església del Cor de Maria de Solsona abans de la passada Guerra Civil. (foto, Ramon Mir).

També, el dia 10 d'octubre, els redactors hi ben explicaren que a l'església parroquial de St. Salvador de Brics "tingué lloc durant els dies 25, 26, i 27 de setembre prop-passat, un solemne Triduo amb motiu de la **col·locació en un altar, d'una bellíssima imatge del Puríssim Cor de Maria...**" Contribuí al major lluïment de les festes l'organista de la Catedral Mn. Francisco Bartrina qui acompanyà, amb l'armonium, els cantic i motets executats durant els indicats dies. Satisfet pot estar el Rnt. Ramón Boté, rector de dita parroquia, pel resultat de les explicades festes(...)"

Recordaré que, de l'any 1913 a l'any 1919, el bisbe administrador apostòlic de Solsona fou Francesc Vidal i Barraquer. Així mateix, que durant els actes religiosos celebrats pels Claretians se solia cantar, amb la tonada de "l'Ave, Ave, Ave Maria", la cançó "**Al Cor de Maria**":

**"Del Cor de Maria/les glòries cantem,
avui a la terra/demà dalt del cel.
(...)Oh Cor de Maria/sieu nostre estel:
estel de la glòria,/guieu-nos al cel!"**

Si desitgeu alguna fotografia de les que surten publicades, us les podem enviar per correu electrònic

"Del Cor de Maria/les glòries cantem,
avui a la terra/demà dalt del cel.
(...)Per Déu té delícies,/pels homes perdó,
pels fills i confreres/té rius de dolçor.
(...)Oh Cor de Maria/sieu nostre estel:
estel de la glòria,/guieu-nos al cel."

I dit tot això, i **desitjant-vos una BONA FESTA MAJOR DE SOLSONA**, comentaré una mica la Festa Major que s'hi celebrà el **llunyà any 1914**, just ara fa cent anys:

*A l'acta de la sessió de l'Ajuntament de Solsona del dia 15 d'agost, presidida per l'alcalde Ramon Boix Vicens, s'autoritza instal·lar pels dies de la Festa Major "un tiro de pichon en la plaza del Campo y recinto del Convento de las M.M. Monjas de la Enseñanza". També, s'autoritza a Ramon Planas "para levantar un entoldado para baile(...)" en la citada plaza del Campo".

*El LACETANIA del dia 26 d'agost que, a la primera plana anunciava la mort del Papa Pius X, informà que "El Butlletí de la Província publica una circular de Secretaria del Govern Civil que, en vista de la paralizació de indústries per la guerra Europea, prohibeix que'ls crèdits que'ls Municipis consignen en llur presupost per a esmerçar-los en festejos i gastos extraordinaris o imprevistos, siguin empleats per a donar ocupació als mancats de treball en el terme municipal". Així mateix, posà en coneixement que "per als dies de la festa major, 6, 7, 8 i 9 del pròxim setembre ha sigut contractada una companyia de zarzuela d'un dels principals teatres de la capital".

*Al LACETANIA del dia 12 de setembre, que a la primera plana anunciava que el dia 4 havia estat elegit el nou Papa Benet XV, els solsonins pogueren llegir a la crònica de la passada Festa Major:

"Trista ha resultat enguany. La supresió, per part del ajuntament i Administració de Ntra. Sra. Del Claustre, de focs artificials, músiques, tronades, gegants i demés tradicions, ha donat un aspecte trist nostra ciutat i ha fet que'l comerç se'n resentís de debò(...) Sense'ls tradicionals gegants i focs artificials, la nostra festa major és morta. L'immensa generació que del vinyet i pobles comarcans acudeix a la vigília a presenciar l'encenament del castell de focs, és la nota més típica i lo que dona més vida i animació a nostra ciutat(...) La numerosa concurrència de forasters que durant aquests dies han vingut a nostra ciutat, ha fet que'ls espectacles públics se veguessin forsa concorreguts. El Centre de Cultura Popular, ha donat variades sessions de cinema i teatre. Els balls de l'envelat han estat concurríssims(...) En el Cafè Suiç actuava una Companyia de zarzuela(...) Les funcions religioses foren, com cada any, lluidíssimes(...) La professó se vegé poc concorreguda degut al temps plujós que feu durant tota la tarda(...)"

Papa Pius X (4-8-1903 / 20-8-1914), Papa Benet XV (6-9-1914 / 22-1-1922), fotos Internet, muntatge M.R.M.

Firmat amb el pseudònim -Drapaire-, un poema publicat en aquell mateix LACETANIA parlà així de la Festa Major de l'any 1914:

"Els vells gegants tots ploren/cor-presos i migrats
qu'enguany el Municipi/els ha tingut tancats;
i plora la quitxalla/i ploren fins els grans,
que tot Solsona enyora/la vista dels gegants;
i plora lo Drapaire/sota'l pont de tristor,
planyents de que així's perdi/nostra festa major.
Avans en tal diada/Solsona daba plér,
que gegants i comparses/anavent pel carrer,
el bou, drac i mulassa/fent rotllo amb sos cuets
i ballant els dos ossos/ nanos i caballets.
Els macers de gran gala,/amb bandes els edils,
tancant la comitiva/lo batlle i agutzils.
Pro enguany la pena'm mata/al pensar com ha anat.
No hem vist drac ni mulassa, gegants ni autoritat,
que dintre'l Municipi/diu que no hi ha caudals
per exhibir les besties/dels nostres concejals."

PER SUBSCRIURE'T AL **Celsona**

VINE I EMPLENA LA BUTLLETA
Ens trobaràs a la Ctra de Torà, 25 · Solsona · 973 48 17 19

PUBLICAT AL CELSONA 902, 21-11-2014.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1922

Benvolguts lectors del Celsona, de nou em plau recordar un any en què Solsona visqué un esdeveniment important en la història de l'estada de la **Congregació de Missioners Fills del Cor de Maria** al cap damunt del Passeig dels Caputxins, actual Passeig de Sant Antoni M. Claret.

L'any en qüestió és el **1922** i, gràcies a César August Torras i Ferreri -muntanyenc de renom, llavors president del Centre Excursionista de Catalunya- fou publicada bona informació de Solsona al llibre *Pireneu Català, Comarca del Cardener*, de la qual transcriu els paràgrafs següents:

“**SOLSONA, ciutat de 2.300 habitants**, Seu de bisbat, cap de partit judicial y de districte electoral(...).

Fondes: Vilanova, molt recomanable; Pont o Catalana.

Serveis públics: Correus, telègraf, telèfon, carruatges a Manresa, Cardona y la Bassella; tartanes de lloguer, guies y cavalleries pera excursions.

Il·luminació elèctrica, Notaria, Registre de la propietat, Punt de tinent de guardia civil.

(...) **Al S. y S.E. de la ciutat** s'estén una dilatada planura ondulada coneguda amb el nom de **vinyet de Solsona**, coberta de conreus y frondosos boscos y poblada de nombroses pagesies.

(...) Conserva encara la població 'l **recinte emmurallat** en el que s'hi obren **quatre portals**; el del Pont en la part del riu, el del Castell y de Llobera en la part de dalt y'l de Travesset en el costat de ponent. Ab tot s'han fet moltes edificacions sobre les muralles y s'ha obert algun trauc en elles que dona pas al exterior.

(...) **La entrada a Solsona** venint de la carretera de Manresa presenta molt bell aspecte. S'emboca 'l pont monumental y s'ofereix al enfront el gran portal d'entrada a la ciutat, qual portal avui del Pont abans era nomenat de Sant Miquel. L'absis romànic de la Catedral se destaca en un costat.

El pont es una notable obra del sigle XVIII, **tot ell de pedra**, alçat a gran elevació sobre 'l riu. Te 12 arcades, més altes les del centre, anant definint-se pels costats. Es **un pont molt gran pera un riu tan xic**.

Sota'l pont, al peu del riu, hi ha una bonica pollancreda mimbada en aquests últims anys per haver-se fet arrencar els seus mellors arbres per l'ajuntament.

(...) **Els carrers** estàn empedrats generalment ab grans llosanes.

(...) Catedral: (...) Ocupa bona part del centre de **la nau el chor** ab cadiratge de gust sever. Les **dues troncs** son també d'estil ojival (...).

Palau episcopal: (...) La Miranda del Bisbe, en la part posterior del Palau, obra avançada del mateix, ab ampla solana o **galeria**, es **de grandios aspecte**, fruint-se desde ella d'un **hermos panorama sobre la plana de Solsona** y les montanyes que a major o menor distancia la reclouen.

Convent dels Dominics: està situat a la part baixa de la ciutat. (...) De pocs anys ençà torna a estar en possessió dels Dominics que hi tenen establert **noviciat i col·legi**”.

Acabada la transcripció de bocins d'informació de Solsona publicada al llibre *Pireneu Català, Comarca del Cardener -any 1922-*, l'ampliaré una miqueta per tal de conèixer o recordar encara millor la Solsona d'aquell any ja ben llunyà:

“***Solsona tingué dos alcaldes: Pau Grifell Bosch** fins l'1 d'abril i **Josep Llobet Parcerisa** a partir d'aquest dia. Segons les actes municipals, hi hagué enèrgica protesta pel nomenament del senyor Llobet, puix fou per “Real Orden”.

***Per Pasqua de Resurrecció** -mes d'abril-, fou inaugurat el **Casal de l'Orfeó Nova Solsona**. L'any 1922, el **president** de l'Orfeó era **Agustí Solé Xarpell** -**metge titular de la ciutat**-, i el **director Mn. Josep Llucià Bonet**.

Amb aquesta inauguració la seu de l'Orfeó Nova Solsona canvià la denominació del fins aleshores Centre de Cultura Popular que passà a dir-se Casal de l'Orfeó Nova Solsona. Cal tenir en compte que, segons deixà escrit Mn. Antoni Llorenç al segon volum de *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, la joventut del Centre de Cultura Popular creà l'Orfeó.

***El bisbe administrador apostòlic de Solsona Valentí Comellas Santamaria**, l'any 1922, confià el **servei de cuina del Seminari Diocesà a les Religioses Filles del Cor de Maria**, per a la qual cosa adaptà una part de l'edifici. El **curs 1922-1923**, estudiaren al Seminari **97 seminaristes**, i **les religioses** - M. Consell Torné, superiora, Agustina Tristany, Matilde Vilagrassa i Gertrudis Suñé, germanes- **hi arribaren el dia 29 de setembre**”.

Una bona mica ambientats amb la Solsona de l'any 1922, és arribat el moment de donar una ullada al bocí d'història que li correspon de la llarga història -1887-1981- de l'orde religiosa dels **Claretians** a la casa missió del capdamunt del **Passeig dels Caputxins**, actual **Passeig de Sant Antoni M. Claret**. Som-hi!:

El dia 14 de juliol, al costat de la Casa Missió, els **Missioners Claretians inauguraren un Col·legi-Seminari** per als estudis d'alguns cursos de la carrera eclesiàstica.

Les obres havien començat el mes de febrer de l'any 1920 i, segons el llibre “Petjades Claretianes pel Solsonès”: “l'Antoni Soler -**en Ton de Colomer**- propietari de **La Coloma**, oferí generosament i de **franc la pedra que tenia preparada i la mateixa pedrera que tenia**. També en van treure pedra de l'aqüeducte de la font dels Frares”.

El dia 6 de juny es posà la primera pedra del gran edifici, i el **dia dos d'octubre ja hi començaren el curs escolar** els estudiants dels dos cursos de Moral i Dret Canònic, que cursaven els últims anys de la carrera sacerdotal. Un dels formadors dels cursos de Moral fou el P. **Ignasi Ormazábal** que seria molt conegut i estimat pels **bons serveis que prestaria als solsonins**.

L'any 1922, doncs, s'ajuntaren als missioners que vivien a Solsona una bona colla de jovent i el seu professorat.

Fins l'any 1923, però, no s'acabarien del tot les obres del Seminari Claretian, per a les quals se celebrà també la inauguració, el dia 24 de desembre.

I vet aquí la resumida història de la construcció i inauguració del gran edifici aixecat els anys 20 del segle passat per la comunitat claretiana que vivia a Solsona. **Bell edifici actualment catalogat en el Pla d'ordenació Urbanística Municipal com un bé d'interès en el patrimoni cultural català**. El **desembre de 1983** passà a ser **Casal de Cultura i Joventut, de titularitat municipal**, i al present acull l'Escola Municipal de Música de Solsona, l'Emissora de Ràdio Municipal Solsona FM, el Bar Casal de Cultura, entitats solsonines...

Posat el punt i final als bocins d'història de Solsona, ens traslladarem breument al teatre Tívoli de Barcelona per recordar que el **dia 21 de desembre de l'any 1922** s'hi estrenà el sàinet líric en dos actes **Pel teu amor** -música de Josep Ribas i Gabriel, i lletra de l'escriptor Miquel Poal i Aregal-.

Qui ho havia de dir que d'aquell sàinet es faria famós, i sobreviuria fins als nostres dies, el romàntic tema **Rosó**, del qual manllevo el trosset més conegut i cantat per dir-vos ben cordialment: fins un altre dia! Adéu-siau!

**“Rosó, Rosó, llum de la meva vida,
Rosó, Rosó, no desfacis ma il·lusió.”**

PEUS DE FOTOS:

1. Solsona, començaments del segle XX. Foto, Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya.
2. Antic pont d'entrada a Solsona, començaments del segle XX.
3. Palau Episcopal i galeria construïda pel bisbe Benlloch, començaments del segle XX.
4. Els Dominics, actual seu del Consell Comarcal, segle XX.
5. Emblema de la Congregació de les Missioneres Filles del Cor de Maria (Religioses del Seminari de Solsona). Foto, Internet.
6. Casa-missió dels Claretians i Seminari Claretiaà al fons. Foto, llibre *Petjades Claretianes pel Solsonès, any 2005*.

Montserrat Riu Mas

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1922

Solsona, començaments del segle XX. Foto, Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya

Benvolguts lectors del Celsona, de nou em plau recordar un any en què Solsona visqué un esdeveniment important en la història de l'estada de la **Congregació de Missioners Fills del Cor de Maria** al cap damunt del Passeig dels Caputxins, actual Passeig de Sant Antoni M. Claret.

L'any en qüestió és el **1922** i, gràcies a César August Torras i Ferrer -muntanyenc de renom, llavors president del Centre Excursionista de Catalunya- fou publicada bona informació de Solsona al llibre *Pireneu Català, Comarca del Cardener*, de la qual transcriu els paràgrafs següents:

"SOLSONA, ciutat de 2.300 habitants, Seu de bisbat, cap de partit judicial y de districte electoral(...).

Fondes: Vilanova, molt recomanable; Pont o Catalana.

Serveis públics: Correus, telègraf, telèfon, carruatges a Manresa, Cardona y la Bassella; tartanes de lloguer, guies y cavalleries pera excursions.

Il·luminació elèctrica, Notaria, Registre de la propietat, Punt de tinent de guardia civil.

(...) **Al S. y S.E. de la ciutat** s'estén una dilatada planura ondulada coneguda ab el nom de **vinyet de Solsona**, coberta de conreus y frondosos boscos y poblada de nombroses pagesies.

(...) Conserva encara la població 'l **recinte emmurallat** en el que s'hi obren **quatre portals**; el del Pont en la part del riu, el del Castell y de Llobera en la part de dalt y'l de Travesset en el costat de ponent. Ab tot s'han fet moltes edificacions sobre les muralles y s'ha obert algun trauc en elles que dona pas al exterior.

(...) **La entrada a Solsona** venint de la carretera de Manresa presenta molt bell aspecte. S'emboca 'l pont monumental y s'ofereix al enfront el gran portal d'entrada a la ciutat, qual portal avui del Pont abans era nomenat de Sant Miquel. L'absis romànic de la Catedral se destaca en un costat.

Antic pont d'entrada a Solsona, començaments del segle XX

El reportatge

El pont es una notable obra del segle XVIII, **tot ell de pedra**, alçat a gran elevació sobre 'l riu. Te 12 arcades, més altes les del centre, anant definint-se pels costats. Es **un pont molt gran pera un riu tan xic**.

Sota'l pont, al peu del riu, hi ha una bonica pollancreda mimbada en aquests últims anys per haver-se fet arrencar els seus mellors arbres per l'ajuntament.

(...)Els carrers estàn empedrats generalment ab grans llosanes.

(...)Catedral: (...)Ocupa bona part del centre de **la nau el chor** ab cadiratge de gust sever. Les **dues troncs** son també d'estil ojival(...).

Palau episcopal: (...)La Miranda del Bisbe, en la part posterior del Palau, obra avançada del mateix, ab ampla solana o **galeria**, es de **grandios aspecte**, fruitint-se desde ella d'un **hermos panorama sobre la plana de Solsona** y les montanyes que a major o menor distancia la reclouen.

Convent dels Dominics: està situat a la part baixa de la ciutat. (...)De pocs anys ençà torna a estar en possessió dels Dominics que hi tenen establert **noviciat i col·legi**".

Acabada la transcripció de bocins d'informació de Solsona publicada al llibre *Pireneu Català, Comarca del Cardener -any 1922-*, l'ampliaré una miqueta per tal de conèixer o recordar encara millor la Solsona d'aquell any ja ben llunyà:

"*Solsona tingué dos alcaldes: Pau Grifell Bosch fins l'1 d'abril i Josep Llobet Parcerisa a partir d'aquest dia. Segons les actes municipals, hi hagué enèrgica protesta pel nomenament del senyor Llobet, puix fou per "Real Orden".

Palau Episcopal i galeria construïda pel bisbe Benlloch, començaments del segle XX

***Per Pasqua de Resurrecció** -mes d'abril-, fou inaugurat el **Casal de l'Orfeó Nova Solsona**. L'any 1922, el **president** de l'Orfeó era **Agustí Solé Xarpell -metge titular de la ciutat-**, i el **director Mn. Josep Lluçà Bonet**.

Amb aquesta inauguració la seu de l'Orfeó Nova Solsona canvià la denominació del fins aleshores Centre de Cultura Popular que passà a dir-se **Casal de l'Orfeó Nova Solsona**. Cal tenir en compte que, segons deixà escrit Mn. Antoni Llorenç al segon volum de *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, la joventut del Centre de Cultura Popular creà l'Orfeó.

***El bisbe administrador apostòlic de Solsona Valentí Comellas Santamaria**, l'any 1922, confià el servei de cuina del **Seminari Diocesà a les Religioses Filles del Cor de Maria**, per a la qual cosa adaptà una part de l'edifici. **El curs 1922-1923**, estudiaren al Seminari **97 seminaristes**, i **les religioses** -M. Consell Torné, superiora, Agustina Tristany, Matilde Vilagrassa i Gertrudis Suné, germanes- **hi arribaren el dia 29 de setembre**".

Una bona mica ambientats amb la Solsona de l'any 1922, és arribat el moment de donar una ullada al bocí d'història que li correspon de la llarga història -1887-1981- de l'orde religiosa dels **Claretians** a la casa missió del capdamunt del **Passeig dels Caputxins**, actual **Passeig de Sant Antoni M. Claret**. Som-hi!

El dia 14 de juliol, al costat de la Casa Missió, els **Missioners Claretians inauguraren un Col·legi-Seminari** per als estudis d'alguns cursos de la carrera eclesiàstica.

Les obres havien començat el mes de febrer de l'any 1920 i, segons el llibre "Petjades Claretianes pel Solsonès": "l'Antoni Soler -en **Ton de Colomer**- propietari de **La Coloma**,

Els Dominics, actual seu del Consell Comarcal, segle XX

oferí generosament i de franc la pedra que tenia preparada i la mateixa pedrera que tenia. També en van treure pedra de l'aqüeducte de la font dels Frares'.

El dia 6 de juny es posà la primera pedra del gran edifici, i el dia dos d'octubre ja hi començaren el curs escolar els estudiants dels dos cursos de Moral i Dret Canònic, que cursaven els últims anys de la carrera sacerdotal. Un dels formadors dels cursos de Moral fou el P. Ignasi Ormazábal que seria molt conegut i estimat pels bons serveis que prestaria als solsonins.

L'any 1922, doncs, s'ajuntaren als missioners que vivien a Solsona una bona colla de jovent i el seu professorat.

Fins l'any 1923, però, no s'acabarien del tot les obres del Seminari Claretí, per a les quals se celebrà també la inauguració, el dia 24 de desembre.

I vet aquí la resumida història de la construcció i inauguració del gran edifici aixecat els anys 20 del segle passat per la comunitat claretiana que vivia a Solsona. **Bell edifici actu-**

Emblema de la Congregació de les Missioneres Filles del Cor de Maria (Religioses del Seminari de Solsona).
Foto, Internet

alment catalogat en el Pla d'ordenació Urbanística Municipal com un bé d'interès en el patrimoni cultural català. El desembre de 1983 passà a ser Casal de Cultura i Joventut, de titularitat municipal, i al present acull l'Escola Municipal de Música de Solsona, l'Emissora de Ràdio Municipal Solsona FM, el Bar Casal de Cultura, entitats solsonines...

Posat el punt i final als bocins d'història de Solsona, ens traslladarem breument al teatre Tívoli de Barcelona per recordar que el dia 21 de desembre de l'any 1922 s'hi estrenà el sàinet líric en dos

actes *Pel teu amor* -música de Josep Ribas i Gabriel, i lletra de l'escriptor Miquel Poal i Aregal-

Qui ho havia de dir que d'aquell sàinet es faria famós, i sobreviuria fins als nostres dies, el romàntic tema *Rosó*, del qual manllevo el trosset més conegut i cantat per dir-vos ben cordialment: fins un altre dia! Adéu-siau!

**"Rosó, Rosó, llum de la meva vida,
Rosó, Rosó, no desfacis ma il·lusió."**

Casa-missió dels Claretians i Seminari Claretí al fons. Foto, llibre *Petjades Claretianes pel Solsonès*, any 2005.

PUBLICAT AL CELSONA 920, 27-3-2015

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1939

Benvolguts lectors del Celsona, entre els mesos de gener i febrer de l'any que avui recordarem -1939- s'acabà la Guerra Civil a Catalunya, malgrat que no s'havia pas acabat, encara, als territoris que seguien sostenint la II República, com és ara Madrid o el País Valencià.

Es veu que **aquell hivern fou molt fred i plujós** i jo hi afegiria molt **trist i convuls**. Per a **Solsona** degueren ser especialment tristos, però, els **dies 23 i 24 de gener**, puix hi van se afusellades 7 persones durant la retirada republicana. Es féu volar el pont que donava entrada a la ciutat, es **calà foc** a les farineres, a algunes cases, al Cambril del Claustre i a **l'edifici dels Claretians que servia d'Hospital de Guerra**.

Aquells dies molts solsonins marxaren de la ciutat fent cas a les crides que el dia 23 els convidaren, primer, i els forçaren, després, a fer-ho, per la qual cosa un gran dolor es degué afegir als que fins llavors els havia ocasionat la guerra: el d'haver **d'abandonar un munt de coses que estimaven** i amb el temor que potser no es podrien recuperar.

Però, acabada la retirada republicana a Solsona, i havent-hi entrat els nacionals la tarda del dia 24, els solsonins hi pogueren retornar, fou nomenada una **Comissió Gestora provisional a tall d'Ajuntament** i poc a poquet la ciutat es començà a recuperar dels estralls de la guerra al mateix temps que entrava en una llarga, fosca i dura postguerra.

Gràcies a l'**acta** de la sessió ordinària celebrada el dia **5 de febrer** per aquella Comissió Gestora Municipal, sota la presidència del Tinent d'Alcalde José Bonany, sabem que ben aviat es procurà restablir els serveis públics de Solsona, doncs hi consta el següent: "El Ayuntamiento cambió impresiones sobre diversos aspectos referentes al **restablecimiento de la vida civil** en esta ciudad, especialmente para ir restableciendo todos los servicios públicos **con la máxima rapidez posible**".

Així mateix, gràcies a les actes de les sessions celebrades posteriorment, sabem que també els propietaris d'edificis malmesos durant la guerra s'esforçaren per rehabilitar-los tan aviat com els fou possible, i que l'Ajuntament acordà repartir fusta que tenia per tal que poguessin ser reparats els danys soferts a la "Capilla parroquial", a la "Iglesia del Santo Hospital, convento de las M.M. de la Enseñanza y **Padres Misioneros del Corazón de María**".

Clouré aquest breu recull de les actes comentant que també ens permeten saber que, l'any 1939, els solsonins volgueren fer **un parèntesi d'alegria** en la vida quotidiana i celebraren **la Festa Major**.

Dit tot això, reprenc el fil històric de l'estada de la **Congregació de Missioners Fills del Cor de Maria** a Solsona (Celsona: 882, 890 i 902), desgranant-ne uns quants dels records més destacats de l'any 1939.

Aquell any per als **Claretians solsonins** tampoc degué ser gens fàcil el retorn a la ciutat, puix feia ben poc els havien **calat foc a l'edifici del Col·legi** -actual Casal de Cultura i Joventut- i, més enrere en el temps, al començament de la guerra (any1936), els **enderrocaren pedra per pedra la vella església dels Caputxins** (segons sembla, havia estat aixecada vers l'any 1624) per allargar el Passeig del Camp; la comunitat s'hagué de dispersar (entre estudiants, professors i pares predicadors formaven una comunitat de 70 membres i el superior era el pare Josep Codinachs), i moriren màrtirs, a Navès, Josep Vidal Balcells (estudiant) i, a Riner, Julià Villanueva Olza (Germà coadjutor).

Com molts dels solsonins que havien marxat de la ciutat, però, els Missioners Claretians s'hi integraren tan aviat com els fou possible. Prengué possessió de la casa el Superior Pare Josep Codinachs, començaren a condicionar-la i, el dia 2 de febrer, el Dr. Vendrell -Vicari General- en beneí l'antic refectori (menjador de la comunitat) que acabaven d'habilitar com a església.

Prèvia llicència del Bisbe i fetes les corresponents gestions a l'Ajuntament, el dia 6 de juny constituïren la junta per a la construcció del temple, essent-ne nomenat president l'Alcalde de Solsona -Jaume Pujol Ribera- i vocals els alcaldes dels pobles d'Olius, Castellar de la Ribera, Pinell, Llobera, Riner, Pinós, Clariana, Navès i Lladurs, puix els **Claretians desitjaven que el nou santuari tingués caràcter comarcal, en record i monument perenne de l'auxili que d'aquets pobles havien rebut els dies tràgics de la guerra.**

L'endemà, dia 7, procedent de Barcelona, i acompanyat pel Pare Ministre Provincial, arribà a Solsona l'arquitecte Lluís Planas per prendre les notes corresponents.

Superats dubtes i vacil·lacions, s'acordà **construir l'església al mateix lloc que hi havia l'anterior.** Per a la qual cosa els foren retornats tres metres de terreny confiscats en el passat període de domini republicà.

No s'oblidaren, però, dels dos companys claretians assassinats l'any 1936 i, el dia 8 de maig, es traslladaren els seus cadàvers al cementiri de Solsona. El **Germà Julià Villanueva** estava enterrat al lloc del martiri (prop de Su), on es deixà una senzilla creu de fusta que més endavant seria substituïda per una de pedra; i l'**estudiant Josep Vidal Balcells** ho estava al cementiri de Navès, puix havia estat assassinat en aquell municipi.

Per posar punt i final al **quart recull de bocins d'història dels Missioners Claretians a Solsona**, he escollit el **poema de Màrius Torres Perenya -La Ciutat Llunyana- (5-3-1939)**. Per aquest poeta català la guerra i la desfeta foren també motiu d'esperança que tení de dubte, però, a **-La Ciutat Llunyana-**.

Fins un altre dia. Adéu-siau!

**Ara que el braç potent de les fúries aterra
la ciutat d'ideals que volíem bastir,
entre runes de somnis colgats, més prop de terra,
Pàtria, guarda'ns: -la terra no sabrà mai mentir.**

**Entre tants crits estranys, que la teva veu pura
ens parli. Ja no ens queda quasi cap més consol
que creure i esperar la nova arquitectura
amb què braços més lliures puguin ratllar el teu sòl.**

**Qui pogués oblidar la ciutat que s'enfonsa!
Més llunyana, més lliure, una altra n'hi ha potser,
que ens envia, per sobre d'aquest temps presoner,**

**batecs d'aire i de fe. La d'una veu de bronze
que de torres altíssimes s'allarga pels camins,
i eleva el cor, i escalfa els peus dels pelegrins.**

Montserrat Riu Mas

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1939

Solsona l'any 1939 (foto, Vicens). S'hi pot veure una part de l'edifici dels Claretians, a costat esquerre

Benvolguts lectors del Celsona, entre els mesos de gener i febrer de l'any que avui recordarem -1939- s'acabà la Guerra Civil a Catalunya, malgrat que no s'havia pas acabat, encara, als territoris que seguïen sostenint la II República, com és ara Madrid o el País Valencià.

Es veu que **aquell hivern fou molt fred i plujós** i jo hi afegiria **molt trist i convuls**. Per a Solsona degueren ser especialment tristos, però, els dies **23 i 24 de gener**, puix hi van se afusellades 7 persones durant la retirada republicana. Es féu volar el pont que donava entrada a la ciutat, es **calà foc** a les farineres, a algunes cases, al Cambril del Claustre i a **l'edifici dels Claretians que servia d'Hospital de Guerra**.

Aquells dies molts solsonins marxaren de la ciutat fent cas a les crides que el dia 23 els convidaren, primer, i els forçaren, després, a fer-ho, per la qual cosa un gran dolor es

Antiga Església de s Caputxins (foto, *Un segle de vida caputxina*)

Dibuix de Pi arín Bayés. Llibre *Un cop d'ull a la Història de Solsona* per Ramon Panes i Abets. Edició: Ajuntament de Solsona, any 1990.

degué afegir als que fins llavors els havia ocasionat la guerra: **el d'haver d'abandonar un munt de coses que estimaven** i amb el temor que potser no es podrien recuperar.

Però, acabada la retirada republicana a Solsona, i havent-hi entrat els nacionals la tarda del dia 24, els solsonins hi pogueren retornar, fou nomenada una **Comissió Gestora provisional a tall d'Ajuntament** i poc a poc la ciutat es començà a recuperar dels estralls de la guerra al mateix temps que entrava en una llarga, fosca i dura postguerra.

Gràcies a l'**acta** de la sessió ordinària celebrada el dia 5 de febrer per aquella Comissió Gestora Municipal, sota la presidència del Tinent d'Alcalde José Bonany, sabem que ben aviat es procurà restablir els serveis públics de Solsona, doncs hi consta el següent: "El Ayuntamiento cambió impresiones sobre diversos aspectos referentes al **restablecimiento de la vida civil** en esta ciudad, especialmente para ir restableciendo todos los servicios públicos **con la máxima rapidez posible**".

PUBLICAT AL CELSONA 934, 3-7-2015.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1943

Benvolguts lectors del Celsona, l'any que avui recordarem s'escaigué dins el marc de la Segona Guerra Mundial (1939-1945), de la qual Espanya es mantenia neutral però patint els problemes derivats de la passada Guerra Civil. Hi havia escassetat de tot, mes la pitjor cosa d'aquesta escassetat era la falta d'aliments. Com a conseqüència de tot plegat, el nivell sanitari del país disminuïa de tal manera que les malalties infeccioses augmentaven alarmantment.

En aquest estat de penúria que feia difícil la mera supervivència, l'any 1943 Solsona comptava amb **uns 3.000 habitants**, n'era **alcalde** -des del dia 26 d'abril de l'any 1941- el senyor **Ramon Rovira Pujol**, i **bisbe** el Dr. **Valentí Comellas Santamaria**, consagrat bisbe Administrador Apostòlic de Solsona el dia 16 de març de 1920 i bisbe propi l'any 1933, any en què s'aconseguí la restauració plena del bisbat.

El **curs 1942-1943**, el **Seminari Diocesà** comptava amb 130 alumnes, entre els quals el jove estudiant **Jesús Huguet Serrano**, que hi havia ingressat en començar el curs.

L'any 1943, **Solsona** sols tenia un local de cinema: el "**Cine España**". En aquest cinema, i en tots els de l'Estat espanyol, a partir del dia 4 de gener s'hagué de **projectar obligatòriament el NO-DO** (Noticiarios y Documentales) creat l'any 1942 per la dictadura del General Francisco Franco. Aquest noticiari, de periodicitat setmanal, durava uns deu minuts i per al règim era una peça clau per controlar la informació a tot l'estat i mostrar-hi una Espanya idíl·lica, encara que la realitat fos molt més crua.

Els solsonins degueren comentar força l'exhibició obligatòria del NO-DO, però de ben segur que a finals del mateix mes de gener comentaren també el fet que, el dia 29, hi hagué sessió extraordinària a l'Ajuntament per tal de donar **possessió** del "cargo de **Secretario** interino de este Ayuntamiento a Don **Miguel Torres Garriga**, nombrado en sesión del día 15 del actual" (començaria a ser secretari en propietat, a partir del 24 de setembre).

A finals del mes següent, però, potser no s'assabentaren que en la sessió pública ordinària que el dia 27 celebrà l'Ajuntament, el secretari, senyor Torres, llegí la instància subscripta per **Mn. José Abras Font** que **sol·licitava** una subvenció en metàl·lic per ajudar a "los gastos de restauración de la **Cruz de hierro** que se halla **cerca del Seminario (...)**", y la "piedra necesaria para la restauración de la peana de la **Cruz llamada de S. Juan** al pie de la **carretera de Manresa**".

Arribat el mes de març, a l'acta del dia 27 hi ha la següent proposta ben curiosa: "Propuesta de la Presidencia para que igual que el año pasado se **obsequie a todos los niños de las Escuelas** de esta ciudad con una merienda, con motivo del día **primero de abril** próximo con motivo de ser el **Día de la Canción (...)**".

Es veu que aquest "**Día de la Canción**" es començà a celebrar l'any anterior, decretat per una "Orden Institucional del Ministro Secretario General del Movimiento José Luís de Arrese y Magra" el dia 20 de febrer de 1942. "**El Frente de Juventudes**" (secció del partit polític "**Falange Espanyola** Tradicionalista y de las J.O.N.S." creada pel "Régimen de Franco" l'any 1940) n'assumí la responsabilitat de recollir i ensenyar "el inmenso tesoro de **canciones populares y patrióticas**", per tal que se'n poguessin cantar aquell dia.

Podria ben ser, doncs, que el "Día de la Canción" de l'any 1943, en algun lloc d'Espanya es cantés la **cançó patriòtica "Isabel y Fernando"**, de la qual transcriu el bocinet següent:

**"De Isabel y Fernando el espíritu impera,
moriremos besando la sagrada bandera.
Nuestra España gloriosa nuevamente ha de ser
la Nación poderosa que jamás dejó de vencer."**

Gràcies a les actes de les sessions portades a terme a l'Ajuntament de Solsona aquell mes d'abril, podem saber, però, que la ciutat, a més de celebrar el "Dia de la Canción", també celebrà les tradicionals **Caramelles**.

Així mateix, les actes -també consultades al Fons de l'Ajuntament de Solsona de l'Arxiu Comarcal del Solsonès- parlen de les **obres** no feia gaire portades a terme a les **vorerres i porxos** de la **plaça Major** pel contractista Pere Mosella.

No és fins al mes de juliol, però, que les actes ens parlen de l'**Orde Religiosa dels Claretians de Solsona**, de la qual començaré recordant que l'any **1943** el **Seminari Claretian** de la ciutat seguia impartint els tres cursos de Filosofia que aviat hi començaria a estudiar el jove **Pere Casaldàliga i Pla** (a hores d'ara, bisbe emèrit de la prelatua territorial de São Félix do Araguaia -Brasil-), de la qual cosa fa referència el "Portal Claretiano -Ciudad Redonda-" del dia 17 de febrer de 2008, en el paràgraf següent: "En **Solsona** (Lérida) el **Filosofado claretiano era un edificio largo, alto y frío, a merced de los vientos en la soledad sonora de los pinares, al pie de la elevada ermita de la Virgen de Castellvell**. Ahí estudió Pedro tres años de filosofía, de 1945 a 1948".

Precisament, l'any de l'arribada de **Pere Casaldàliga i Pla** al Seminari Claretian solsoní, els **Claretians** inauguraren la nova església al mateix lloc que hi havia hagut l'anterior, de la qual cosa el P., Desiderio Hernando escrigué la crònica que portava per títol "**Inauguración de la Iglesia de Solsona**" i, en aquesta crònica, parla de la **col·locació de la primera pedra l'any 1943**.

Així doncs, en lloc de transcriure apunts de les actes de l'Ajuntament quant a **reedificació de l'Església del Cor de Maria destruïda l'any 1936**, els transcriu de la crònica esmentada, i diuen així: "(...) Aceptado el espléndido ofrecimiento de nuestros insignes bienhechores **Dn. Joaquín y Dña. Concepción de Barnola**, solicitóse con fecha 9 de julio de **1943** del Rmo. P. General permiso para proceder a la **construcción que se inició el día 11 de octubre** de dicho año, señalándose el **23, festividad de nuestro Bto. Padre, para la colocación de la primera piedra**.

Después de la misa cantada, el R. P. Superior, autorizado por el **Sr. Obispo** de la diócesis, **bendijo la primera piedra**, que fué colocada en el lugar y con las ceremonias que prescriben las Rúbricas, en presencia no más de la comunidad y un pequeño grupo de fieles, según expresa voluntad de los fundadores.

Como de antiguo quedaba **dedicada al Ido. Corazón de María**, Titular principal y a la Impresión de las Llagas de San Francisco como Contitular. Luego no obstante, después de maduro examen, juzgamos más oportuno suprimir el contitular en el mismo día de la Dedicación (...)".

Dit tot això, recordaré breument la **Festa Major de l'any 1943**, puix malgrat la crisi material i psicològica que deprimia el país, se celebrà amb ganes i il·lusió, segons es desprèn de les actes de les sessions del Consistori solsoní i del programa de la festa.

*Conforme a la tradició, **s'acordà "repartir un racionamiento extraordinario" als pobres de la ciutat i als empleats de l'Ajuntament**. El repartiment fou el següent: 5 kg., de patates per persona i 1 Kg., de sucre, 3 Kg., de pa i 1/2 Kg., de carn per família.

*S'arreglaren els **vestits dels nens del Ball de Bastons** i per aquest treball es presentà a l'Ajuntament una factura de 995,75 pessetes.

*Els **actes tradicionals en honor a la Patrona de Solsona** començaren el dia 7 de setembre i acabaren el dia 11 i tot seguit en transcriuré alguns detalls:

*El dia 7, el pregoner anuncià la Festa pels carrers i places de la ciutat amb música interpretada per la Banda Municipal i el "**Grupo de Cornetas y Tambores de F. E. T y de las J. O. N. S.**"

*El dia 8, a la una del migdia hi hagué "**retumbante Traca, Concierto y Sardanas**, a cargo de la renombrada Copla-orquesta "La Principal de Badalona"

*El **pendonista principal de la processó** del dia 8 fou el membre de la Vint-i-quatrena “**D. José Brichs Trasserra**”.

*El dia 9, a la una del migdia, també hi hagué “Gran Traca y acto seguido Selecto Concierto en la Plaza Mayor” a càrrec de la mateixa “Copla-orquesta” del dia 8, però es veu que no tocaren sardanes. I el mateix succeí el dia 10, però la traca fou una “**Traca Valenciana**” i en lloc de fer-ho a la una es féu a les dotze.

*El dia 11, però, sí que **hi hagué ballada de sardanes a la mare de la Font**, a més de “**bailes, fuegos japoneses y elevación de globos aerostáticos**”.

*El programa de la Festa Major de l'any 1943 també anuncià que “Durante los **días de la Fiesta Mayor**, seguirá **abierta al público la Biblioteca de la Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros**; y el día 9, **podrá visitarse el Museo Arqueológico, prehistórico y de Sal**”.

*Quant al “Magno Programa del **Entoldado**” dels dies 8, 9 i 10, fou ben complert. Amb sessions de ball de tarda i de nit que anaren a càrrec del “**Conjunto “Ramon Evaristo y su Orquesta**” y la “**Copla La Principal de Badalona**” que al ball de nit del dia 9 també **tocà una selecció de sardanes**.

*Durant els dies de la Festa Major, el “**Cine España**” també **presentà** “escogidos programas de **películas**, entre las cuales las **de grandioso éxito: San Francisco y Mentirosilla**”.

*La “Obra Sindical de Educación y Descanso” anuncià el “Acontecimiento **futbolístico** para el día 9 de septiembre, entre los equipos: **SURIA C. DE F. y C. D. SOLSONA**”.

*No cal dir que, tant el dia 8 com el dia 9, “A su llegada a la Plaza Mayor los Gigantes, “Caballitos”, “Ball de bastons”, etc., realizaron sus acostumbradas danzas”. Però abans d'acabar l'any **els gegants** encara ballarien més, puix segons l'acta de la sessió celebrada a l'Ajuntament el dia 4 de desembre, van **ser presents a la Festa Major de Lleida**.

Bé, ha arribat el moment del darrer record solsoní de l'any 1943 que afegeixo al recull dels records de l'estada de la **Congregació de Missioners Fills del Cor de Maria** a Solsona (desgranats als Celsones 882, 890, 902 i 920). Som-hi!: Segons l'acta del dia 23 d'octubre, l'Ajuntament rebé una instància subscripta per l'Administrador de la Pía Unión de Presbíteros sol·licitant “se le haga **cesión del campanario de espadaña del edificio, antigua residencia de los P.P. Escolapios, para trasladarlo al de la Iglesia Hospital**, ya que el de esta Iglesia fue destruido por los rojos”.

Referent a això, a l'acta tot seguit hi ha anotat el següent acord: “La **Corporación**, sin discusión alguna, acuerda **ceder** al solicitante y a los fines indicados **el citado campanario de espadaña(...)**”.

I vet aquí que tenint en compte que les sardanes foren ben presents a la Festa Major del reulat any 1943, serà el **poema “A LES NOIES SARDANISTES DE SOLSONA**” qui a continuació posarà el punt i final d'avui, no sense esmentar abans, però, que fou l'Ateneu solsoní qui el **publicà al seu Programa de la F. Major de Solsona de l'any 1932**:

“Gentil solsonina,/la del dolç somrís;
ets blat i rosella/i flor poncellina
com la mel novella/d'aquest paradís.
Ets clara poncella,/llum del gai matí;
ets ben catalana/i àgil com ocella
balles la sardana/que és la dansa bella
de l'amor sens fi”.

JP.

PUBLICAT AL CELSONA 968, 4-3-2016.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1945

**“Procura, cuando caminas,/coger la flor de las cosas,
que es sabio arrancar las rosas/sin clavarse la espinas.
De estas artes peregrinas/son maestras primorosas
hormigas y mariposas/abejas y golondrinas.
Alivia con tus cantares/el rigor de tus pesares
y hallarás consolaciones./Que es don humano y divino
el de alegrar el camino/con risas y con canciones”.**

(Poema “Alivio de caminantes” -Ricardo León (Barcelona 1877, Galapagar 1942)).

Benvolguts lectors del Celsona, l'any 1945 la Congregació de Fills de l'Immaculat Cor de Maria de Solsona celebrà un important i desitjat esdeveniment: la inauguració de la seva nova Església al mateix lloc de l'anterior (Passeig Pare Claret), destruïda l'any 1936.

S'escau que un Pare claretia resident a Madrid, que el curs 1944-1945 estudiava al Seminari de la Congregació Claretiana de Solsona, m'ha fet arribar els següents records d'aquest curs ja ben llunyà:

“El insuprimible paseo, a veces con truenos y rayos, como el que presencié detrás del Castellvell que desgajó un pino a cien metros del grupo... Todos los jueves y domingos del año, a Olius, El Miracle, La Frau. Días de campo a Canalda, al Santuario de la Virgen de Lord. A este lugar en el camión del Juan del Portal hasta mitad de camino y vuelta, los más inconscientes, yo entre ellos, por la orilla del serpenteante Cardoner. Ahora, a mis ochenta y cinco años, me parece inverosímil, pero era la necesidad de liberación de la intensa vida de estudio...y de la gana... de aquellos duros años. ¡Las restricciones de luz!, todos en la gran sala de estudio con un cabo de vela... **Años heroicos. Ayudaba la fe y también el poema”.**

Com ja haureu endevinat, el poema que el claretia esmenta en els seus records és el que encapçala aquest escrit, i és per això que l'hi he transcrit.

De la duresa d'aquell any 1945, i de la ciutat de Solsona, us en vaig parlar al Celsona núm. 429 del 26-8-2005. Tenint en compte que d'això en fa una tirallonga de dies, tot seguit us en faig breu resum:

* Un any trist de postguerra, en què l'eixut castigava les nostres comarques sofrents per les greus seqüeles de la passada Guerra Civil, i pels mals aires que bufaven pel món.

* Solsona comptava amb més de 3.000 habitants. Els dos seminaris estaven plens d'estudiants: el dels Claretians en tenia 79, i el Diocesà 139.

* Fins el dia 29 d'agost, els solsonins i solsonines tingueren un alcalde en funcions, però a partir d'aquest dia l'alcalde fou el senyor Pere Mosella Isanta.

* El dia 19 de març morí el bisbe de Solsona Valentí Comellas Santamaria (Casserres, 1832 - Solsona 1945) i fou enterrat el dia 21 a la Catedral. Segons informà la Vanguardia Española: “el cadáver del virtuoso prelado fue inhumado en una tumba abierta en el crucero de la basílica, de acuerdo con los deseos formulados en vida por el doctor Comellas”.

* El “Programa Oficial” anuncià la Festa Major de l'any 1945 com a “Fiesta Mayor Extraordinaria” pel fet que, el dia 9 de setembre, la imatge de la Mare de Déu del Claustre seria retornada “a su primitivo hogar, a su real palacio, a su trono preciosísimo, restaurado con rica magnificencia”. N'havia estat treta l'estiu del 1936 per preservar-la dels estralls de la Guerra.

* Segons es desprèn de l'acta del 29 de setembre, de nou s'obrí al culte l'Església de la Companyia de Maria que durant la Guerra Civil havia estat convertida en cinema. L'acta de l'Ajuntament diu: “Escrito

de la Rvda. Madre Priora, de las Religiosas de Nta. Sra. (Enseñanza) en esta ciudad, solicitando una cooperación para la total restauración de la Iglesia que ha abierto nuevamente al Culto divino, la cual sería su deseo consistiera en la construcción a cargo del ayuntamiento de cuarenta bancos para la misma (...)

* Gairebé a finals de l'any 1945, entre els noms **dels nous bisbes** espanyols publicats al “Boletín Oficial del Estado” del dia **1 de desembre**, hi havia el del “Reverendo don **Vicente Enrique y Tarancón**, arcebispe de Villareal, **obispo de Solsona**”. Així mateix, el nomenament de Tarancón, nascut a Borriana (Castelló) el 1907, va ser comunicat per carta pel nunci del Papa a Espanya al **Vicari Capitular del Bisbat, Jacint Comellas i Canudas**.

I ja una bona mica ambientats en aquell reculat any 1945, resumiré el relat que, de la inauguració de la nova Església del Cor de Maria de Solsona, redactà Desiderio Hernando, C. M. F., el dia 8 d'agost de 1945. I ho faré després de transcriure **la tornada dels goigs de l'Immaculat Cor de Maria compostos per Mn. Jacint Verdaguer**, puix podria molt ben ser que fossin entonats en algun dels actes que se celebraren per festejar el joiós esdeveniment:

**“Estrella del nostre dia,/Jardí de nostres amors;
Cor puríssim de Maria,/convertiu als pecadors”.**

- **14-7-1945:** A les 11 del matí, el **Vicari Capitular del Bisbat -Jacint Comellas i Canudas-** beneí **solemnement la nova església del Cor de Maria**. S'organitzà una processó que sortí de “la capilla del Escolasticado y terminó delante de la Iglesia”. Una vegada beneïda la part exterior dels murs la processó entrà dins l'església i es beneïren les parets interiors. Després, missa solemne oficiada pel **Superior Provincial dels Claretians -Clemente Ramos-**. A les 8 del vespre, es traslladà el Santíssim des del “oratorio del Escolasticado”, entrant en processó per la porta principal de l'església. Tot seguit, “estación mayor al Smo., Rosario y acto de desagracias al Corazón de María. Ocupa la cátedra el prestigioso orador M. I. Dr. D. **Ramón Espert**(...) quien estuvo a la altura de su bien merecida fama. Entonó el himno de gozo, de admiración y de esperanza, y expuso con elocuencia el significado del nuevo templo levantado a honra de la Majestad Divina y gloria del Corazón Ido. De María”.
- **15-7-1945**, diumenge. Fou el **dia gran**. A les 8 del matí **Missa de Comunió General**, celebrada pel **Rector de Solsona -Mn. Domingo Alsina-**. A les 11 **Missa Solemne**, hi cantà l'Orfeó del col·legi, amb un selecte cor de nens, dirigit pel **P. Manuel Ramírez**. En reclinatoris, i lloc preferent, **hi assistiren els fundadors, Joaquim i Concepció de Barnola, el P. Clemente Ramos, l'arquitecte, les autoritats y gairebé tots els sacerdots de Solsona**. Després, se celebrà un **dinar** presidit pel Vicari Capitular de Solsona acompanyat pel P. Soteras i el P. Ramos, pels Srs. Joaquim i Lluís Planas, pel P. Superior i pel mestre d'obres. A 2/4 de 7 de la tarda se celebraren els mateixos actes religiosos que el dia anterior y sermó pel **P. Josep Codinach**s. Després, **processó** presidida pel Vicari Capitular de Solsona, amb l'assistència de **gairebé tots els sacerdots de la ciutat, autoritats civils i militars i “Jerarquías del Movimiento”**. **L'afluència de fidels de Solsona i comarca fou extraordinària. La nova imatge “del Corazón Purísimo”** recorregué el llarg trajecte en artística carrossa. En arribar la processó davant del temple, començà “el desfile interminable de fieles que pasaban a **imprimir un ósculo de amor en el escapulario cordimariano**”. La celebració acabà amb un espectacle pirotècnic.
- **16-7-1945**, festivitat de la Mare de Déu del Carme. Se celebrà la **fiesta íntima de la Comunitat Claretiana**. El P. Ramos rebé la **renovació de vots de 37 estudiants i un germà**, “que formaban en las gradas del presbiterio espléndido cortejo a la excelsa Fundadora de nuestro amado Instituto, cuyos **ideales juraron rubricar con su sangre**, si preciso fuere:

Por tí, mi Reina/la sangre dar”.

A la tarda els **germans Joaquim i Concepció de Barnola foren obsequiats amb una vetllada familiar**, en la qual els estudiants representaren el drama missional “Traidor y cobarde”.

Acabat el resum de la celebració de la inauguració de la nova església, esmentaré que Desiderio Hernando també hi explica que “antes de dar cima a la obra, **crestones de luto pudieron haber nublado el gozo que nos producía la rápida ascensión del hermoso edificio**. Tres vidas, preciosas para nosotros, estuvieron a punto de marchitarse para siempre(...) **La piadosa fundadora salió incólume de una grave enfermedad** gracias a la protección del Corazón de María del que es ella tan devota. Asimismo el **Sr. Arquitecto Dn. Luís Planas**, nuestro gran amigo, **vióse conducido a las puertas mismas de la muerte** por obra de inesperada enfermedad, que ha dejado de su paso huellas imborrables. Finalmente, como por milagro salió mejor librado **el empresario de la terrible caída** que de una altura aproximada de 10 metros vino a sufrir el día 12 de marzo de 1945(...)”.

Bé, i per avui poso punt i final amb el següent paràgraf del relat redactat per Desiderio Hernández: “En 1945 se abrió el Santuario al culto con una simple bendición(...) Pues bien. Allá en las postrimerías de diciembre, Monseñor **Vicente Enrique Tarancón**, Obispo de Solsona, efectuó la visita pastoral al Santuario. Al cerciorarse de que el altar no estaba consagrado, dijo al P. Superior: **-¿Por qué no lo consagramos?** El P. Superior respondió a su vez: **-¿Por qué no consagramos toda la iglesia?** Muy bien pareció al Sr. Obispo la idea(...) **Y se inició la preparación de las fiestas(...)**”.

Montserrat Riu Mas

PUBLICAT AL CELSONA, ANY 2017.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1947

L'AMBIENT QUE ES RESPIRAVA A SOLSONA I EN ALTRES INDRETS
CONSAGRACIÓ DE L'ESGLÉSIA I NOCES D'ARGENT DEL COL·LEGI CLARETIÀ

**“No llores por mí, Argentina
mi alma está contigo
mi vida entera te la dedico
mas no te alejes, te necesito.”**

(Fragment de la cançó “No Llores Por Mí Argentina” del musical “Evita”,
any 1978, -Ll. Webber, música / T. Rice, lletra-).

Benvolguts lectors de Celsona, encapçalo amb aquest bocinet de cançó el recull d'uns quants **records de l'any 1947** (vegeu “Celsona” 986, 989, 1008) pel fet que hi parlaré de **María Eva Duarte de Perón**, primera dama de l'Argentina del 4-7-1946 al 26-7-1952, dia que morí a l'edat de 33 anys.

De primer, el present recull ens seguirà situant una mica en l'ambient que es respirava a la ciutat de Solsona i en altres indrets l'any en què, els estimats **Claretians, amb joia celebraren a la nostra ciutat els dos importants esdeveniments que avui recordarem.**

En l'escrit anterior, vaig suposar que, el dia 28 de maig de l'any 1947, una bona colla de solsonins es desplaçaren a Barcelona per veure i/o victorejar el **“Generalísimo Franco”**. Doncs bé, malgrat que el **“Generalísimo” tornà a Barcelona el mes de juny**, avui no ho puc suposar perquè, segons les cròniques de l'època, **el seu viatge no havia estat anunciat “dado su carácter particular”**. El rumor de la seva arribada a l'aeroport del Prat començà a córrer pels volts de les 11 del matí del dia de la seva **arribada - dimarts dia 24 de juny-** i “en un movimiento espontáneo de júbilo la población en masa acudió presurosa a esperar el paso de la comitiva”. Pocs devien saber, però, que Franco havia emprès aquell viatge desafiant la seva por a volar, que devia ser qui-sap-la, doncs, des de l'any 1937, no havia fet cap viatge utilitzant la via aèria.

El motiu de la seva arribada a la **ciutat Comtal** era el de **presidir els actes amb els quals finalitzava la visita oficial de María Eva Duarte de Perón a Espanya** que, amb caràcter de primera dama argentina, havia arribat a Madrid el diumenge dia 8 d'aquell mes de juny, amb la intenció de viatjar per la península i acabar el viatge a Barcelona .

A l'aeroport de Barajas havia estat rebuda pel govern en ple amb el General Franco al cap acompanyat de la seva esposa i la seva filla. Durant la seva estança a Madrid, Eva Perón s'allotjà al Pardo, lloc on residia la família Franco.

Però, el diumenge dia 22 de juny Franco no estigué present en la rebuda de la primera dama argentina a l'aeroport del Prat de Llobregat. De la família Franco hi havia, això sí, “doña Carmen Polo de Franco y su hija, la señorita Carmen Franco Polo”, que havien arribat la nit abans a la Ciutat Comtal. Totes tres s'allotjaren al Palau de Pedralbes.

ren al Palau de Pedralbes.

El cas és que Franco, tal com he dit, no arribà a Barcelona fins el dimarts dia 24. Aquell dia, ell i la seva família oferiren un dinar íntim a la “Excma. señora doña María Eva Duarte de Perón” al Palau de Pedralbes on s'allotjaven tots i al vespre Franco presidí **“la cena de gala en la Diputación Provincial ofrecida por la Corporación”**. De la qual transcriu aquest titular de la Vanguardia “Entre ensordecedoras aclamaciones llegan a la Diputación el Jefe del Estado y la esposa del Presidente argentino. **El carillón de la torre interpretó el himno nacional y el himno argentino”**.”

La primera dama argentina tingué una agenda molt plena a Catalunya. De la qual mencionaré la visita a Montserrat el dimecres dia 25, acompanyada pels “ministros de Asuntos Exteriores y de Trabajo”...

La tarda del **dijous dia 26, Franco l'acompanyà a l'aeroport del Prat per dir-li adéu**. De la qual cosa transcriu aquest titular de la Vanguardia: “Una ingente multitud rindió a Franco y a la esposa del General Perón, a su paso por las calles y en el Prat, un inolvidable homenaje patriótico. El Generalísimo, su esposa y su hija, el Gobierno y las autoridades despidieron a la egregia dama al emprender su viaje a la Ciudad del Vaticano”.

Finalment, el **dissabte dia 27, Franco tornà cap a Madrid**. Un dels titulars de la Vanguardia, de l'endemà, ho expressava així: “Ayer regresó el Caudillo a Madrid. Realizó el viaje por vía aérea, acompañado de su hija y del ministro del Aire. El desfile de la comitiva por las principales avenidas ciudadanas fue acogido con aclamaciones y vítores. Fue despedido por su esposa y por las primeras autoridades de la Ciudad.”

Podem suposar que els solsonins s'assabentaren de tot plegat a través de la ràdio o la premsa, però no, és clar, a través de la **“Hoja-Parroquial” del “Obispado-de-Solsona”** que la gran majoria rebia a casa setmana rere setmana. De la qual **s'editaven uns 18.500 exemplars** i, segons informava el mes de febrer de l'any 1947, “continúan llegando nuevas suscripciones”.

Els viatges i estada a Catalunya de tan importants personatges i acompanyants, però, degueren ser tema de conversa a les barberies, perruqueries, sastreries, cosidors... de la ciutat. **Als anys quaranta n'hi havia en quantitat**. Podem imaginar, doncs, per exemple, que mentre **als cosidors les cosidores sobrefilaven, embastaven, feien vores o traus, passaven senyals...** sota l'atenta mirada de la modista que les ensenyava a cosir, o per a la qual treballaven, parlaren alegrement del que n'havien escoltat o llegit i devien trobar-hi més d'una cosa per a elles digna de “retallar”.

El mes següent, **juliol**, també molts solsonins degueren parlar d'un nou **esdeveniment**. Aquest, però, **importat per a la seva ciutat: la “Consagració de l'església del Cor de Maria” i les “Noces d'Argent de la fundació del Col·legi dels Missioners Claretians”**.

Recordem que, l'any 1945, s'obrí al culte la nova església del Cor de Maria amb una senzilla benedicció i, poc després, el bisbe Tarancón i el superior dels claretians acordaren que se'n faria la Consagració. Més endavant, es determinà que seria el dia **14 de juliol de 1947, coincidint, així, amb les Noces d'Argent del Col·legi i el segon aniversari de la inauguració de l'església**. La celebració, però, **començà el dia 13 i acabà el dia 16**.

Segons la crònica claretiana d'aquesta gran festa, a més del Pare Superior “dinámico y organizador de talla”, en fou l'ànima número u **“Dª Concepción de Barnola**, con oportunas y acertadas iniciativas, y lo que más vale en tales coyunturas, con la desinteresada generosidad de su fortuna. De más de decir que, **sin la intervención de la noble y cristianísima dama, nada se hubiera hecho, ni siquiera la iglesia”**.

Uns mesos abans -el mes de març- construïren la **sagristia**, en la qual destinaren un espai “para oír en confesión a las **persones sordas**”.

De **construir l'altar del “Corazón de Jesús”**, i posar “el mayor” en condicions canòniques per ser consagrat, se n'encarregà la “Casa Borjas, de Manresa” . Segons la crònica, però, pel que fa a **l'altar major** “apenas nada hay que decir de éste, ya que es el mismo de antes, **aunque de mármol y de una sola pieza**”.

I tornant als dies de celebració, segons conta la crònica claretiana “para que ganasen en peso i solemnidad” s'hi **convidaren “a todos los en otro tiempo Superiores y Ministros” de la Comunitat Claretiana de Solsona**.

Durant els quatre dies se celebraren **diversos actes religiosos**, en un dels quals predicà mossèn Ramon Espert i Burgés “Canónigo Magistral, poniendo de relieve la labor espiritual de la casa, ya en Solsona, y a lo largo y ancho de la diócesis”. També se celebrà un **dinar conventual presidit pel senyor bisbe** i una **vetllada commemorativa oferta pels estudiants del Col·legi claretia**, del qual era superior el **P. Josep**

M. Codinachs. Els actes més destacats tingueren lloc, però, el **dia de la Consagració -dia 14-**. Començaren a les 8 del matí (“**Vestido el Obispo de pontifical**, comenzó aquellas santas y divinas ceremonias(...)”) i no acabaren fins ben entrada la tarda. **A més de l'església, foren consagrats l'altar major i l'altar del Cor de Jesús** i “pagadas por la misma mano dadivosa, se estrenaron tres lámparas, dos colgantes y una movable para el Santísimo”.

La crònica claretiana, gràcies a la qual us he pogut donar la informació de l'esdeveniment celebrat l'any 1947 per la benvolguda Congregació de Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria de Solsona, **acaba dient** “Concluiré estas cuartillas con **el siguiente brindis, original** del Sr. Cándido Palacín, y que vale por toda una crónica. Sin duda **Don Gonzalo de Berceo (escritor de l'edat mitjana) lo prohiaría gustoso**”.

Certament, és una excel·lent **crònica poètica, intitulada “Brindis a lo Berceo”**, de la qual transcriu els següents versos que **ens transportaran, també, a la literatura poètica medieval castellana**, i amb els quals us dic fins aviat, si Déu vol:

“El nostro buen Episcopo que es ome de pro
con pías cerimonias la església consecró,
con aqua benedicta por fuera aspergió,
e por adentro d'ella frecuente la escensó.
E hizo con ceniza en la Esglesia después
una cruz harto grande de luengo e de través,
e escrebió en el suelo tamvién dos A, B, Ces
el latino e el greco (que ansi discent que es).
Con olio sacrado todo el altar untava,
e en torno del mismo muchas vueltas andava,
descía los Oremus que bien entonava,
a pesar de las vueltas vahio non le dava.”

Montserrat Riu Mas

PUBLICAT AL CELSONA, ANY 2018.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1954

-Festa de l'Immaculat Cor de Maria-

-Festa Major dels anys 1854 i 1954-

-Vigília de la Festa de la Presentació del Col·legi de les Monges de l'Ensenyança-

Festa Major

La Festa Major s'acosta,/la present el nostre cor;
les campanes ja ho pregonen/repicant de bo i millor.
la mestressa de sa casa/fa l'endrecça amb tot l'afany
i la noia ja es prepara/ el formós vestit de ball.
Al sastre el fadrí visita,/vol anar ben abillat;
vol fer goig i fer "conquista"/dins i fora l'envelat.

-Dolors Solé de Cortal- (Programa F. Major de Solsona any 1952)

Benvolguts lectors del Celsona, La crònica de "LA FIESTA DEL INMACULADO CORAZÓN DE MARÍA" -mes d'agost de 1954-, que tot seguit resumiré, va ser publicada a l'exemplar "extradordinario de la Fiesta Mayor, 1954" de la "Hoja de divulgación cultural: Solsona" i és per això que m'ha semblat escaient encapçalar l'escrit d'avui amb uns versos que ens transporten a la celebració de les Festes Majors de Solsona dels anys cinquanta del segle passat. Així mateix, abans de començar el resum, em sembla adient recordar que l'any 1954 es tancà l'any Marià convocat pel Papa Pius XII el dia 8 de desembre de l'any anterior, amb motiu del centenari de la proclamació del dogma de la Immaculada Concepció pel Papa Pius IX.

Bé, el resum de la "Fiesta del Inmaculado Corazón de María" -agost de 1954- comença amb la transcripció dels següents fragments de la crònica: "Solsona correspondió perfectamente a la gracia del Jubileo, concedida con motivo del Año Mariano a todas las Iglesias de los Misioneros Claretianos. (...)La profunda Piedad mariana de la Ciudad de Solsona se ha evidenciado una vez más en la reciente Novena y Fiesta en honor del Inmaculado Corazón de María(...)".

La novena començà el dissabte dia 14 d'agost, i l'endemà diumenge 15 d'agost, des de l'emissora de ràdio "Ràdio Solsona" el Rector de Solsona -José Balaguer Sin- verificà la "Consagración de las Familias al Corazón de María. De la qual cosa transcriu el següent fragment "Precedió un guió preparado por el director de "Emisiones Claret" R. P. José M. Palau, con la intervenció de varios Estudiantes Claretianos de la Ciudad y con la colaboración de las siguientes voces infantiles: Juan Viñals, Luís Viladrich, José Palou, Jordi Mujal y José Viladrich".

Sense especificar el dia de la celebració, la crònica relata també "los hechos más salientes" de la Novena. Dels quals m'ha semblat adient anotar els següents: "Merece punto a parte el día de la Consagración de los niños al Inmaculado Corazón de María(...) Asistieron a la Comunión General unas ochenta niñas y cerca de treinta niños(...) durante todo el día el Santuario del Corazón de María se vió alegrado por la presencia festiva de los niños, que a porfía iban a rezar el Sto. Rosario y a cantar a la Virgen".

Segons la crònica, el darrer dia de la Novena, diumenge 22 d'agost de 1954, se celebraren els actes de la "Fiesta en Honor del Inmaculado Corazón de María": "La vigília de la fiesta el Santuario apareció adornado con colgaduras y proyectando al azul del cielo sus hermosas banderas. El día de la Fiesta, el Corazón de María exultaria de gozo al contemplar numerosísimos devotos e hijos suyos presentes en la Misa de comunión General, que celebró el M. Ilre Dr. D. Jacinto Comellas, Deán de la Santa Iglesia Catedral B".

A les 6 de la tarda, en acabar l'acte final de la Novena, s'organitzà la **processó** que recorreria els carrers de **Llobera i Castell, fent una parada a la plaça Major. La imatge del Cor de Maria era precedida per la banda de música i nens i nenes vestits de Primera Comunió.** Així mateix, era escortada per alguns "números de la Guardia Civil, Damas y Junta de la Archicofradía".

La presidència d'honor la formaven una gran representació dels Pares Claretians, el Rector de Solsona, Mossèn Antoni Llorens, l'Ajuntament en corporació i Autoritats Civils i Militars. Al centre de la processó "Figuraban un pequeño guión del Corazón de María, el estandarte de las Hijas de María, banderines de Acción Católica, bandera de los "Jueves Eucarístico-Claretianos" y Pendón de la Archicofradía, confiado al Sr. José Riart, como pendonista, y a los Srs. Luís Viladrich y Francisco Vendrell como cordonistas".

Concentrada tota la **processó a la plaça Major**, i en acabar el discurs del Sr. Rector de Solsona -Josep Balaguer Sin-, l'**alcalde de la ciutat -Josep Serra Forn-** recordà als presents, i a qui l'escoltés per "Ràdio Solsona", la tradició marianíssima de Solsona que havien de recollir i transmetre a les noves generacions. Tot seguit, "**recitó la fórmula de Consagració con la que colocaba a la Ciudad de Solsona bajo el amparo maternal del Corazón de María. La multitud enfervorizada** entonó, al final, el "**O Verge i Mare de Déu**", **confirmando así el Acto de Consagració.** Entre cantos y rezos la procesión regresó hacia el Santuario para recibir con un cálido besamanos las recompensas y bendiciones del Corazón de María".

El cant "**O Verge i Mare de Déu**", que confirmà l'Acte de Consagració, és **una oració molt popular a Catalunya, sembla ser composta per St. Antoni M. Claret** i molt difosa per ell entre el poble cristià. El final de la qual diu així:

-**"Mare, aquí teniu el vostre fill(a).
En vós, Mare meva dolcíssima, he posat la meva confiança
i mai més no quedaré confós. Amén"**.

Bé, **acabat el resum de la crònica d'aquella gran Festa Claretiana**, comentaré que l'**any 1954** els solsonins celebraren la **Festa Major** de la manera acostumada.

Però, la "**Fulla del Claustre**" núm. 1, corresponent al diumenge 31 de gener de 1954, **de la celebració d'aquesta festa anyal, i del centenari de la proclamació del dogma de la Immaculada Concepció pel Papa Pius IX, que s'escauria aquell mes de desembre**, havia recordat que **feia cent anys la ciutat de Solsona tot just acabava d'alçar-se de la falconada del còlera**: "**Era l'any 1854**, a l'altar de la Mare de Déu del Claustre encara hi cremaven, aquell mes de desembre, ciris votius i es celebraven misses en acció de gràcies d'aquells que, per intercessió seva, se n'havien alliberat. I com un senyal y una promesa de pau perdurable arribava la nova que **el dia 8 de desembre la Mare de Déu fóra proclamada solemnement**, per la paraula infal·lible del Papa, preservada del contagi del pecat original, des del primer instant de la seva concepció. **Aquell dia 8 de desembre les campanes tocaren a festa. Per la festa major no hi havien tocat. Aquell any -quina festa major la de 1854- les campanes ploraven i es planyien de terror i d'esglai mentre la Mare de Déu era treta pels carrers per veure de més a prop els estralls de la urpada de la pesta produïda en els seus fills(...)**".

Sí, la **Festa Major de 1854** fou especialment trista, **per causa del còlera**, una malaltia endèmica originària d'Àsia que s'escampà per Europa a partir de 1830. Segons deixà escrit Mn. Antoni Llorens i Solé, **des del dia 6 al dia 28 de setembre de 1854 a Solsona moriren 106 persones.** El vespre del dia 6, dotze cadàvers foren portats al cementiri. **La gent demanà, reclamà i exigí el gran i únic remei: el Vot -Treure la Mare de Déu-. El dia 8 de setembre -Festa Major i aquell any dia de pública penitència-** a les 10 del matí l'alcalde formulà el Vot i, referint-se **als horrors de la pesta digué que "feia tremolar les copes dels genolls"**. A la tarda, la imatge de la **Mare de Déu del Claustre fou treta en processó**, de la tristor de la qual la crònica diu, per exemple, "**La santíssima imagen del Claustro con manto lúgrube y en llanto de lágrimas de sus hijos, muchos de los cuales iban descalzos**". El dia 9 començaren les processons dels barris al Claustre en acte continuat de pregàries. **El dia 28 hi hagué la darrera defunció**

a causa del còlera i el dia 30 fou el dia d'acció de gràcies, malgrat que els ciris votius continuaren cremant al Claustre i les misses promeses al seu altar no cessaren fins ben entrat el desembre.

I, donant per acabats els bocins d'història de l'epidèmia del còlera, que l'any 1854 feu estralls en una Solsona mig enrunada que no arribava als 3.000 habitants, tornarem a l'any 1954.

En ser any Marià, la festa anual de “La Presentació” del Col·legi de les Monges de l'Ensenyança se celebrà una mica diferent (era una festa de component religiós en la que se celebrava la presentació de la Verge Maria al temple, en fou la impulsora Joana de Lestonnac, l'any 1608). La “Fulla del Claustre” del diumenge dia 5 de desembre, en diu: “El dia 20 de novembre, vigília de la festa de la Presentació, escaient-se aquest any en dissabte i essent Any Marià, les alumnes del col·legi de les Monges de l'Ensenyança feren la seva visita al nostre santuari per guanyar la indulgència concedida pel Papa. Assistiren a la Sabatina, en processó, cantant i portant torxes multicolors a les mans. La Capella del Claustre va emplenar-se de gom a gom i l'acte resultà altament simpàtic i emotiu. Acabada la Sabatina, passaren a besar la sagrada imatge de la patrona al seu camaril, entornant-se'n al seu col·legi amb la mateixa solemnitat amb que havien vingut”.

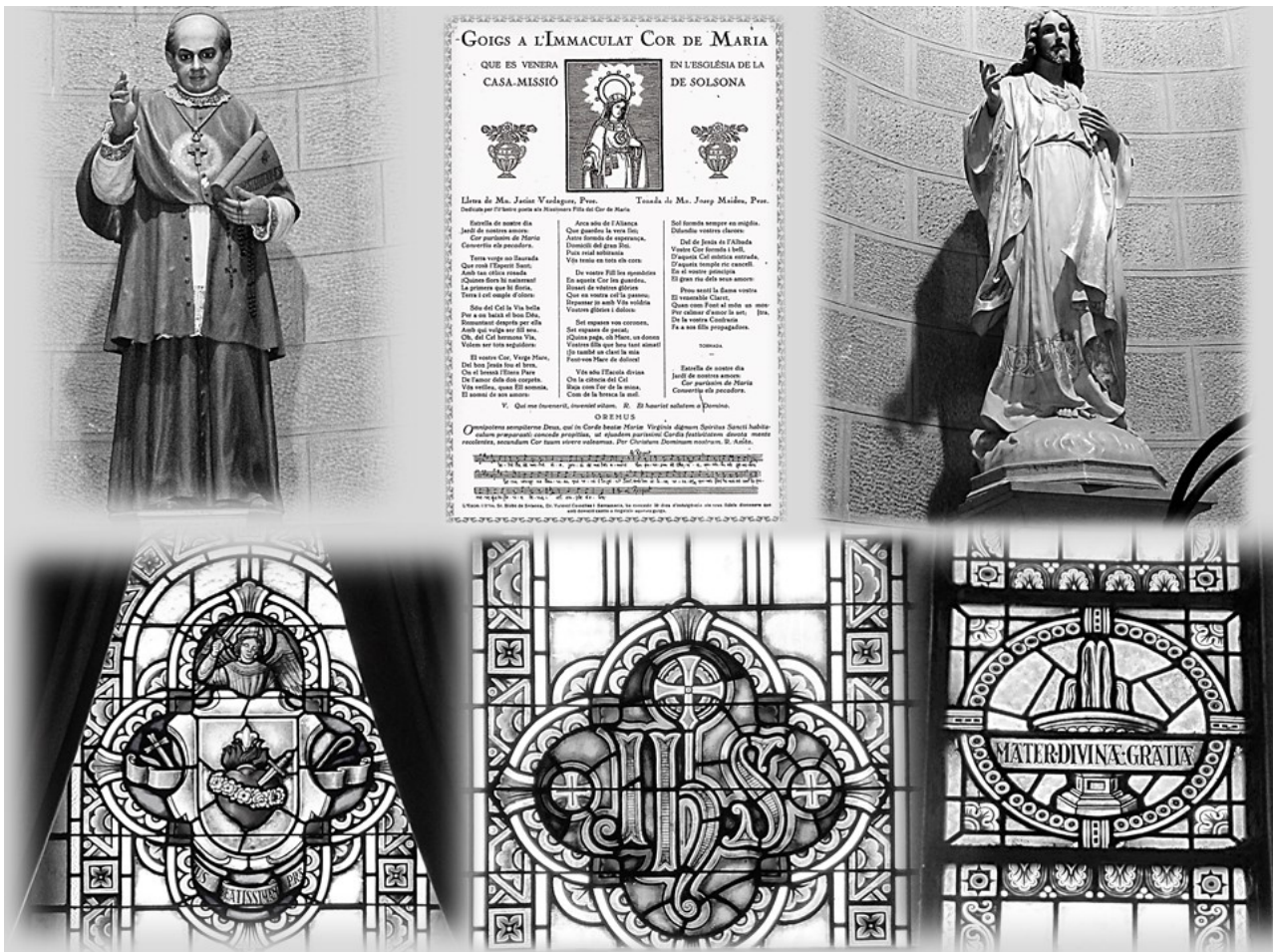
Arribat el moment de posar el punt i final al present escrit, acabat amb la transcripció de la celebració de la vigília de la festa antany esperada amb il·lusió per les nenes que “anàvem a Monges”, el posaré anotant fragments d'algunes de les cançons dedicades a la Mare de Déu que se solien cantar el dia de la festa de “La Presentació”:

“Mare estimada, oh gran Senyora, des d'aquesta hora, sóc vostre esclau”.

“Glòria a la Immaculada hermosa flor del cel. Ella és nostra estimada, Ella és el nostre estel”.

“Es toda pura y toda bella, es toda blanca y celestial, hermosa flor, brillante estrella, es nuestra Madre Virginal”.

Montserrat Riu Mas

PUBLICAT AL CELSONA, ANY 2018.

SOLSONA I ELS CLARETIANS, ANY 1945

- Centenari del naixement de Mn. Jacint Verdaguer i Santaló-
- Nomenament, a París, del govern de la Generalitat a l'exili format per personalitats-
- Descripció de la nova Església del Cor de Maria de Solsona-

“Jo tenia cinc anys; anava a estudi
en mon humil poblet de Folgueroles;
de mos pobres esplets digne preludi,
portava sota el braç les beceroles.
Lo mestre era un vellet; sa barretina
més llarga era bon tros que sa ciència,
mes quina font tan pura sa doctrina!,
quin mirall tan hermós sa consciència!”

(A la Verge -fragment- (Mn. Jacint Verdaguer i Santaló))

Benvolguts lectors del Celsona, al Celsona núm. 968 vaig comentar que **l'any 1945 la Congregació de Fills de l'Immaculat Cor de Maria de Solsona** celebrà un important i desitjat esdeveniment: la **inauguració** de la seva **nova Església** al mateix lloc de l'anterior (Passeig Pare Claret), destruïda l'any 1936.

Malgrat que de la duresa d'aquell **any 1945** i de la ciutat de Solsona, us n'havia parlat al Celsona núm. 429 del 26-8-2005; en escaure's que d'això feia ja una tirallonga de dies al Celsona 968 en vaig parlar una mica i tot seguit vaig resumir el relat que, de la **inauguració de la nova Església del Cor de Maria de Solsona**, redactà Desiderio Hernando, C. M. F., el dia 8 d'agost de 1945.

Per tant, tot i que avui tornarem a **l'any 1945** i al relat que redactà Desiderio Hernando, d'aquell any recultat sols comentaré **dos esdeveniments relacionats amb Catalunya**:

El primer serà la **commemoració del centenari del naixement del poeta autor dels versos que, en honor seu, encapçalen aquest reportatge -Mn. Jacint Verdaguer i Santaló-**, nascut el dia 17 de maig de 1945 a Folgueroles, municipi de la comarca d'Osona.

El programa de la commemoració oficial del centenari, dissenyat pel departament de propaganda de la “Delegación Provincial de Barcelona”, es va iniciar el 23 d'abril “Día de la Fiesta del Libro” amb un acte acadèmic al paranimf de la Universitat de Barcelona, i es va cloure el 3 de juny amb una **gran festa a Folgueroles**, a la qual van assistir prop de 9.000 persones i va comptar al **presència del bisbe de Vic**, Joan Perelló, del **governador civil i cap del “Movimiento”** a Barcelona, Antonio F. Correa Véglison i de la resta de **governadors civils de les províncies catalanes**. Festa que va incloure la filmació d'un breu reportatge que es va projectar als cinemes dins els noticiaris **No-Do**.

Així mateix, la premsa i la ràdio, aleshores el mitjà més important de comunicació, es van fer ampli ressò del centenari. Donant-se el cas que en les emissions radiofòniques de **Ràdio Barcelona**, que llavors sols podien ser emeses en castellà, alguns dels seus professionals van procurar que la censura no vetés l'emissió dels programes dedicats a Verdaguer, malgrat que sovint incloguessin la **lectura en català dels versos del poeta**.

La commemoració es va estendre arreu dels Països Catalans i, a part de la que s'organitzà oficialment, es van viure **celebracions en domicilis particulars, tertúlies... a les quals participaren intel·lectuals no afins al franquisme.**

En alguns **països europeus** la ràdio va donar la notícia de la commemoració i en alguns d'**Amèrica**, gràcies als intel·lectuals catalans allà exiliats, s'organitzaren efemèrides, es promogué l'edició de la seva obra, s'organitzaren uns Jocs Florals de la llengua catalana en honor a Mn. Cinto...

Es de suposar que en més d'una d'aquestes commemoracions es recitaren **versos verdaguerians** com és ara ara els següents:

**“Ta llengua s’ou, oh Catalunya!, encara
de Palma a Perpinyà:
oh catalans! encara tenim mare
que mai se’ns morirà.
Si un estranger posar-te vol cadenes,
oh Pàtria! Fes un crit,
seran per tu la sang de nostres venes
i el foc de nostre pit.”**

Quant al segon dels dos esdeveniment relacionats amb Catalunya, tot seguit començo a comentar-lo: El mes de setembre de **1945, Josep Irla i Bosch, aleshores President de la Generalitat de Catalunya a l'exili, nomenà a París el govern de la Generalitat a l'exili format per personalitats** (Pompeu Fabra i Poch, Josep Carner i Puig-Oriol, Antoni Rovira i Virgili, Manuel Serra i Moret, Pau Padró i Cañellas i Joan Comorera i Soler) tot i que sense carteres específiques. Govern que, durant els anys 1945-1948, a banda de la continuïtat institucional, intentaria preparar el retorn a Catalunya, mantindria relacions amb els catalans de l'interior, es preocuparia per la situació dels catalans exiliats tot mantenint sempre viva la voluntat democràtica de Catalunya, la defensa de la llengua catalana, i divulgaria la situació de Catalunya a nivell internacional.

I, dit tot això, passaré al tema central d'aquest reportatge: la **descripció de l'església del Cor de Maria de Solsona l'any en què es beneí i s'obrí al culte -1945-**. Descripció que escrigué per a la història Desiderio Hernando, C. M. F.

A fi i efecte d'evitar que el reguitzell de dades resultin pesades de llegir, però, sols en transcriuré uns quants **fragments**, amb els quals **donaré per acabats els reportatges que dels estimats Missioners Fills del Cor de Maria**, presents durant més d'una centúria a Solsona, he anat publicant al Celsona, puix els darrers anys de la seva estada a la ciutat són ben presents, encara, a la memòria de molts solsonins i habitants de tots els llogarrets del Solsonès. Som-hi!:

Descripción de la Iglesia. “(...) **Joya del arte románico** del más puro y exquisito gusto. No tiene cúpula ni crucero. (...) Mide 27 ms de larga por 16 de ancha y 11,75 de elevación en la fachada. Esta se halla construida por tres secciones verticales, correspondientes a sus tres naves, distinta la central respecto de las laterales. Sobre la izquierda yérguese **la torre**, cuya planta cuadrada mide 3,35 ms. Por lado, **siendo su alzada de 20 ms.** Hasta el **remate de la cruz esvelta de hierro** que la corona.

(...) La majestuosa **portada**, que cubre la mitad del lienzo medio, toda ella de piedra labrada, con sus **afiligranados capiteles y elegantes archivoltas.** (...) Sobre la portada ya se admira amplio ventanal formado por tres arcos, de mayor altura el del medio, sostenidos por finos parteluces.

(...) **Penetrando ya en el templo** suficientemente iluminado por sus diez ventanales, nos encontramos con **tres amplias naves**, que casi gozan iguales condiciones de visibilidad merced a las airoas columnas que las separan y a los esbeltos arcos peraltados que sostienen.

El testero lo forman **tres ábsides semicirculares**(...) Sobre el zócalo de éste se yerguen en semicírculo **8 largas columnas** adosadas de 3 ms de altura que llegan hasta la **hornacina**. Presenta ésta marcadas analogías artísticas con la portada y forma como el **dosel**, bajo el cual se destaca la preciosa **imagen del Corazón de María**. El **altar mayor, de alabastro**, aunque de cortas dimensiones, dice muy bien con las líneas arquitectónicas del templo.

El presbiterio, con gradas todas de **mármol blanco** y su pavimento imitación del mismo material(...).

En los **altares laterales** ya veneramos las hermosas imágenes del **Corazón de Jesús** y del **P. Fundador**, debidas respectivamente a los talleres Castellanas y Rius; de pasta la primera y talla la segunda.

Llaman especialmente la atención por su belleza las **crystaleras**. La **del coro**, dividida en tres secciones, lleva **en el centro el escudo de la congregación** y el **monograma de Jesús**, y a sus lados los monogramas de María y José.

Con su correspondiente simbolismo las **crystaleras de las naves laterales** traen como divisas o motes saluciones de la Letanía Lauretann(...).

El interior del templo se halla total y diversamente estucado con tonos claros, que forman un conjunto de agradable nitidez(...).

Este es el regio **alcázar que los Hijos del Corazón de María de Solsona han levantado a la Reina y Madre**, el primero tal vez que, según atinadamente observaba el fundador, se ha erigido después de la consagración del Mundo al Purísimo e Inmaculado Corazón. (Solsona 8 de **agosto de 1945**)”.

Transcrits els fragments de la descripció de l'Església del Cor de Maria de Solsona, i amb el desig que hagin servit per conèixer-la millor, clouré el present reportatge amb **versos dels goigs** a l'Immaculat Cor de Maria de Solsona que **Mn. Jacint Verdaguer** dedicà als **Missioners Fills del Cor de Maria**:

**“Del de Jesús és l'Albada
vostre Cor formós i bell,
d'aqueix Cel mística entrada,
d'aqueix temple ric cancell.
En el vostre principia
el gran riu dels seus amors.”**

Montserrat Riu Mas